

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Təhsil
millətin
gələcəyidir!
Heydər Əliyev

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

Bu sayımızda

Təhsil naziri
Ceyhun Bayramov
Türkiyədə səfərdə olub

⇒səh.3

Pedaqogika cəmiyyətin
kompasıdır

⇒səh.6

Disleksiya
problemli uşaqlar

⇒səh.8

BMU müəllimindən
mühüm elmi yenilik

⇒səh.14

“Olimpiya Mədəniyyəti və Təhsil Programı”

Layihə idmanda kütləviliyin təmin olunması ilə yanaşı, istedadlı uşaqların üzə çıxarılmasında da rol oynayacaq

Təhsilalanlar üçün böyük motivasiya

Təqaüdlərin artırılması keyfiyyətli təhsilə tələbatı da yüksəldəcək

Ötən həftənin ən yaddaşalan hadisərindən biri Prezident İlham Əliyevin doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində, həmçinin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının magistratura səviyyəsində təhsil alan tələbələrə təqaüdlərin veriləsi, ali təhsil müəssisələrində təqaüd sisteminin tekmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə imzaladığı sərəncamlar oldu. Həmin sənədlərə və dövlət başçısının “Azərbaycan Respublikasının ali məktəb tələbələri üçün Prezident təqaüdünün təsis edil-

məsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 3 sentyabr tarixli 564 nömrəli Fərmanında “şəxsiyi edilməsi barədə” Fərmannınə əsasən, ali məktəb tələbələrinə verilən təqaüdlərin və Prezident təqaüdünün məbləğinin artırılması təhsil ictihad-yəti tərafindən reğbətlə qarşılındır. Ümumilikdə 600-ə yaxın doktorantın və 110 mindən artıq tələbənin təqaüdlərinin orta hesabla 20 faiz artığını nəzərə alsaq, bu artımın gənclərin yüksək təhsil almasında növbəti stimul olduğunu əminliklə deyə bilərik.

Elə həmsəhətimiz olan ister təhsil ekspertləri, isterse de təhsil işçiləri və tələbələr cari ilin martın 1-dən tətbiq ediləcək yeniliklərin əhəmiyyətinə söz açıblar.

Təqaüdlərin əsası şəkildə
artırılması tələbələrin
motivasiyasını gücləndirəcək

Şahlar Əsgərov (Bakı Dövlət Universitetinin professoru, Əməkdar elm xadimi): - Düşünürəm ki, bütün bunlar ölkə başçısının elmə, təhsilə və gənclərə göstərdiyi növbəti diqqət və qayğının barız nümunəsidir. Dövlət başçısı tərəfindən ölkəmizdə elmle təhsilin integrasiyasının təmin edilməsi, gənclərin

təhsilə, elme, intellektual fəaliyyətə colb edilməsi, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, tələbələrin maddi vəziyyətlərinin, səfəri rifahının yaxşılaşdırılması, gənc alişəmlərin elmi fəaliyyətinin stimullaşdırılması istiqamətində qəbul edilen qərarlar ölkə ictihad-yəti tərafindən yüksək qiymətləndirilir və gənc nəsilde elme, tədqiqat işləri ilə məşəğul olmağa marağın yaranmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Sərəncamlar 100 mindən çox gənci sevindirir. Əmin-nəm ki, geləcəyimiz sayılan gənclərimiz bu stimullaşdırıcı tədbirlərdən ruhlanaraq ölkəmiz üçün layiqli kadrlar kimi yetişəcək, eyni zamanda elm arxa-sına gedənlərin sayı daha da artacaq.

⇒ Ardi səh.5

Ali təhsilin “arxa cəbhə”si

Ali məktəblərin reytingləri tətib olunarkən onların tələbələrə təklif etdikləri yataqxana imkanları son nəticəyə təsir göstərən amillərdən biri olur. Biz bir çox hallarda “dünyanın ən güclü universiteti hansıdır” sənədine cavab axtararken bu amili unudur. Ali məktəbdə verilen təhsilin səviyyəsi, mənzurların sonra harada işə düzələ biləcəkləri kimi tələyiklülər amillər tələbə heyatının ayrılmaz atributu olan yataqxana məsələsinə sanki kölgədə qoyur. Reallıq isə budur: yaşayış şəraiti yaxşı olmazsa, tələbə hətta ən yaxşı təhsilin verildiyi ali məktəbdə belə, necə yüksək nəticə göstəre bilər?

Əlbəttə, yaşlı nəslin nümayəndələri deyəcəklər ki, onlar hətta məhdud imkanları və çətin şəraitdə belə, yaxşı

oxumağı bacarırlar. Və dediklərində də haqlı olacaqlar. Ancaq həyat deyisişir, yeni nəsil üçün tam fərqli tədris programı və dərslerin keçidiyi müasir binalar fonunda şəraitsiz yataqxana qəbuledilməz problemdir. Qərb və post-sovet məkanının ali məktəblərinin yataqxanaları arasında çoxlu fərq var. Ən əsası budur ki, kampus tipi ali məktəblər keçmiş sosialist düşərgəsinin təmsilciliyər üçün bir yenilikdir. Sovet vaxtında ali məktəbin yataqxanasının təhsil ocağından məsafəcə kifayət qədər aralı olması faktları var idi və bu reallıq günüümüzde de qalmadı. Statistikaya görə, Rusiyada telebenin bakalavr və magistr pilləsində təhsilsərf etdiyi altı ilin biri yollarda keçir. Güman ki, bu statistikani keçmiş SSRİ

respublikalarının əksəriyyətinə şamil etmək olar.

Birlik və bərabərlik

Yataqxana ali təhsilin “arxa cəbhə”sidir desək, yanılmarı. Bu səbəbdən Qərbin ali məktəblərində sözügedən möqama ciddi onəm verilir. Bimiz tələbə yataqxanasi barədə təsəvvürlərimiz adəten belə bir mənzərə ilə məhdudlaşdır: dağlıqlıq, səliqəsizlik, dərkeşlik. Müasir universitetlərdə isə belə deyil. Nəinki belə deyil, dünəmin bir çox yerlərdə elə tələbə yataqxanaları var ki, asl memarlıq incisi sayıla bilər.

Danimarkanın paytaxtı Kopenhagennin yeni rayonu Orestadda 2006-ci ildə inşa olunmuş “Tietgen” tələbə yataqx-

nasına yataqxana deməyə sanki adamın dili çevrilmir. Tələbə şəhərciyi kimi təqdim olunan “Tietgen” 7 mərtəbəli dairəvi binadan ibarətdir. Binanın rahat otaqlarında 360 tələbe yaşaya biler. Yaşış otaqlarından başqa yataqxanada kitabxana, idman kompleksleri, ümumi zallar, oyun otaqları da fəaliyyət göstərir. Memarlar yataqxanani layihələndirərkən binanın dairəvi formada olacağını təsadüfdən qərərləşdirmiyib-lərlər. Dairevi bina birlik və bərabərlik simvoludur. Danimarkaya hər il dünyanın mütəxəssis gələnlərinin yüzürlə gənc ali təhsil almağa gelir. Fərqli xalqların, mentalitetlərin temsilciliyi olan gənclər üçün birlik və bərabərlik təklif etməkdən proqressiv nə ola bilər?

⇒ Ardi səh.9

Autizm pozuntusu ilə bağlı rəftarı dəyişmək üçün

“2018-2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında əlliliyi olan şəxslər üçün inklüziv təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Programı”nın icrasından irəli gələn vəzifələrin müəyyən hissəsinə həll etməyə yönələn bir layihəyə start verilib. Söhbət “Autizm spektr pozuntusu olan şəxslər dəstək” layihəsindən gedir. Autizm pozuntuları olan şəxslərin cəmiyyətə integrasiyasına yardım etmək və inklüziv düşüncə torzını artırmaq məqsədi ilə başlayan layihə çərçivəsində autizmlı şəxslərin innovativ üsullarla müalicəsi, valideyi və mütəxəssislerin təlimi, icmala təbliğat və məlumatlandırma proqramları həyata keçiriləcək.

“Birgə ve sağlam” İctimai Birliyinin yerinə yetirəcəyi layihədə bir sıra xüsusi fealiyyətlərin icrası üçün beynəlxalq ekspertlər çəlb olunacaq.

10 ay müddətində icra edilecek layihə fevralın 21-də icratılmayı təqdim ediləcək.

BP şirkətinin təşkilatçılığı ilə keçirilən təqdimat mərasimində çıxış edən təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyeva dövlət qurumları ilə özəl sektor arasında əməkdaşlığı nəticəsi olaraq təhsilin inkişafına öz töhfəsinə verən layihələri xüsusi qeyd edib: “Son illər “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nın tələbələrindən irəli gələn bir çox məsələlərin icrası ilə bağlı müxtəlif islahatlar, layihələr həyata keçirilir. Dövlət Strategiyasında nəzərdə tutulan tələbələrən biri də sağlamlıq imkanları möhdud olan insanların cəmiyyətə integrasiyası, onların təhsil imkanlarının genişləndirilməsi məsələsidir.”

⇒ Ardi səh.12

Direktor vəzifəsinə ilkin yerləşdirmənin nəticələri

Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində vakant olan direktor vəzifələrinin tutulması üçün elan edilmiş müsabiqənin ilkin yerləşdirmə nəticələri açıqlanıb.

“Dövlət ümumi təhsil müəssisələrinə direktor vəzifəsinə işə qəbul və çalışmanın yaş həddinə çatmış direktorlarla əmək müəsəbatlarının tənzimlənməsi Qaydaları”na uyğun olaraq, 2018-ci ilin noyabr ayında elan edilən müsabiqə 4 mərhələdə keçirilib. Müsabiqəyə ölkə üzrə 604 vakansiya çıxarılıb. Müsabiqədə iştirak üçün müraciət etmiş şəxslərdən 1576 nəfərin elektron orizasi təsdiqlənərək müsabiqənin ikinci mərhələsinə (imtahan mərhəlesi) buraxılıb. Bu mərhələyə qatılan 1412 nefərdən 730-u müsabiqənin sonuncu mərhələsində - müsahibədə iştirak edib.

5 dekabr 2018-ci il - 26 yanvar 2019-cu il tarixlərində keçirilmiş müsahibələrin nəticəsinə əsasən, 228 nəfər uğur qazanıb. İlkin yerləşdirmə nəticəsində 104 nəfər müvafiq ümumi təhsil müəssisəsinin direktoru vəzifəsinə təyin olunub və onlarla əmək müqaviləsi bağlanılıb. Müsabiqədə uğur qazanan namizədlər fevralın 25-dən öz vəzifələrinin icrasına başlayacaqlar.

Uğurlu karyera qurmaq üçün dəstək

İnşaat, memarlıq, dizayn şirkətlərinin Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbələrindən gözləntiləri böyükdür

Səh.10

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

14 fevral 2019-cu il
№ Q-02

QƏRAR

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsi

06 fevral 2019-cu il
№ 11/10

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri arasında ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 96-ci ildönümünə həsr olunmuş bədii yaradıcılıq müsabiqə-festivalının keçirilməsi barədə

Əsasi ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş gənclər siyasəti bu gün uğurla davam etdirilir. 2019-cu ilin may ayının 10-da ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 96-ci ildönümü tamam olur. Ulu öndərin anadan olmasının 96-ci ildönümü münasibətli və onun xatirəsinə ehtiram oləməti olaraq ali ve orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələrini milli vətənpərvərlik, mədəniyyətimizə, incəsənətimizə, milli adət-ənənələrimizə hörmət ruhunda yetişdirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin Rəyasət Heyəti

QƏRARA ALIR:

1. Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri arasında Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 96-ci ildönümünə həsr olunmuş bədii yaradıcılıq müsabiqə-festivalı 2 mərhələ üzrə 2019-cu ilin mart-may aylarında keçirilsin.

2. Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələrinin bədii yaradıcılıq müsabiqə-festivalı Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin birgə tədbiri sayılsın.

3. Müsabiqə-festival qaliblərinin yekun konserti 2019-cu ilin may ayının birinci yarısında keçirilsin.

4. Bədii yaradıcılıq müsabiqə-festivalının Əsasnaməsi (əlavə 1), Təşkilat Komitəsinin (əlavə 2) və Münsiflər heyətinin tərkibi (əlavə 3) təsdiq edilsin.

5. Respublika Təşkilat Komitəsi ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbərləri, tələbə həmkarlar ittifaqı komitələrinin sədrəri:

- müsabiqə-festivalın yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün tələbələrə lazımi şəraitin yaradılmasına;

- bu qərarla təsdiq edilmiş Əsasnamənin şərtlərinə uyğun olaraq müsabiqə-festivalın keçirilməsini;

- yekun konsertin kütləvi-informasiya vəsiti oları tərəfindən işləndirilməsi təmin etsin.

6. Bədii yaradıcılıq müsabiqə-festivalının keçirilməsi ilə bağlı tərəflər üzərində götürür:

6.1. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi:

- müsabiqə-festival qaliblərinin yekun konserinin keçirilməsi üçün yerin (zəlin) icarəyə götürülməsini və səhne tərtibatını;

6.2. Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsi:

- Müsabiqə-festivalda 1-ci, 2-ci və 3-cü yerlərin qaliblərinə hədiyyələrin alınmasını;

- diplomların, dəvətnamələrin hazırlanmasını;

- münsiflər heyətinin sədrinə 800 manat, üzvlərinə 500 manat möbləğində pul mükafatının ayrılması;

- Müsabiqənin I və II mərhələsində Münsiflər heyətinin zonalarda iştirakının təmin olunması;

- respublika mərhələsində bölgələrdə təhsil alan iştirakçıların Bakı şəhərinə ezməliyə xərclərinin təmin etsin.

ödənilməsini.

7. Tərəflər müsabiqə-festivalın keçirilməsi və qaliblərin mükafatlandırılması ilə bağlı xərclər smetasını hazırlayıb 15 gün müddətində təsdiq etsinlər.

8. Təhsil Nazirliyinin Məktəbdənənar fəaliyyətin təşkili şöbəsi (V.Məmmədov) və Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin Medeni-kültəvi və idman işləri şöbəsi (R.Nəzirov) bu qərardan irolı gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsini təmin etsinlər.

9. Təhsil Nazirliyinin və Respublika Komitəsinin müvafiq şöbələri qərar və əlavələrin “Azərbaycan müəllimi” qəzetində dərc olunmasını və internet sehi-fənlərində yerləşdirilməsini təmin etsinlər.

10. Qərarnın icrasına nəzarət nazir müavini F.Qurbanova və sədr müavini M.Cəfərzadəyə həvələ olunsun.

Səttar MÖHBALIYEV,
Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar
İttifaqı Respublika Komitəsinin sədr

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri arasında ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 96-ci ildönümünə həsr olunmuş bədii yaradıcılıq müsabiqə-festivalının ƏSASNAMƏSİ

I. Bədii yaradıcılıq müsabiqə - festivalının keçirilməsinin əsaslandırılması və məqsədi

təsdiq edilmiş münsiflər heyətinə təqdim edilir (üvan: Bakı şəhəri, Gəncələr meydani 3. Tel.: (+99412) 497-49-54, Faks: (+99412) 437-32-54, mobil: (+99450) 353-86-04. E-mail: atiahirk@mail.ru; info@atiahirk.org)

5. II mərhələ - Respublika mərhələsi 20 aprel 2019-cu il tarixindən Baki, Gəncə, Lənkəran, Mingəçevir və Sumqayıt şəhərlərində keçiriləcəkdir (zaman, məkan, iştirakçılar barəsində məlumatlar təhlükəsizləşdiriləcək).

Respublika müsabiqəsinin qalibləri bu qərarla təsdiq edilmiş Münsiflər heyəti tərəfindən seçiləcəkdir.

III. Müsabiqə - Festivalın yekunu

1. Münsiflər heyəti:

- II mərhələyə təqdimatla gələn kollektivlərin və solo ifaçıların baxışını keçirir, baxış müsabiqənin qaliblərini seçərkən ifaçıların yüksək yaradıcılıq məhərəti ilə yanaşı, musiqi seçimini, onların səhnenə mədeniyəti, geyimlərini və s. nəzərə alır.

- qalibləri müvəffiq edir.

2. Kollektiv və solo ifaçıların II mərhələdə iştirakını müvafiq ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbərləri və tələbə həmkarlar ittifaqı komitələri təmin edir.

3. Müsabiqə - Festivalın II mərhələsinin nöticələri məlum olundan sonra 2019-cu il may ayının birinci yarısında qaliblərin iştirakı ilə yekun konsern keçirilir.

Yekun konsernin programına nömrələrin daxil edilməsi bu qərardan təsdiq edilmiş Təşkilat komitəsinin və Münsiflər heyətinin səlahiyyətindən ibarət olur.

IV. Qaliblərin mükafatlandırılması

1. Respublika mərhələsində müvəffəqiyyətə iştirak etmiş və qalib adına layiq görülmüş kollektiv və solo ifaçılar Təhsil Nazirliyinin və Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin birgə diplomu və hədiyyələri ilə təltif edilirler. Qaliblər münsiflər heyətinin protokolunda qeyd olunur. Protokolda öz əksini tapmış təkliflərə əsasən Təşkilat Komitəsi Müsabiqə-festivalın yekunları haqqında qərarı təsdiq edir. Bu barədə qərar qəbul edildikdən sonra iştirakçılar aşağıdakı janrlar üzrə mükafatlandırılacaqlar:

- milli və dünya xalqlarının çalğı alətləri
- xor kollektivləri
- rəqs (milli)
- rəqs (müsəvir)
- bədii qiraət (klassik və müsəvir)
- ədəbiyyat nümunələri
- vokal (klassik, müsəvir və bəstəkar mahnları)
- muğam
- xalq mahnları
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər
- I, II, III yerlər

Əlavə 1

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri arasında ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 96-ci ildönümünə həsr olunmuş bədii yaradıcılıq müsabiqə-festivalının TƏŞKİLAT KOMİTƏSİ

Qurbanov Firudin İsa oğlu
Cəfərzadə Mirzə Həkiməli oğlu

Məmmədov Vasif Vaqif oğlu

Nəzirov Rüstəm Məmməd oğlu

Şirəliyev Qeyrət Fərhad oğlu

- Təhsil nazirinin müavini, həmsərdi
- Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədrinin müavini, həmsərdi
- Təhsil Nazirliyinin Məktəbdənənar fəaliyyətin təşkili şöbəsinin müdürü, üzv
- Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin Mədəni-kültəvi və idman işləri şöbəsinin müdürü, üzv
- Təhsil Nazirliyinin Məktəbdənənar fəaliyyətin təşkili şöbəsinin Uşaq və gənclərin yaradıcılığı sektorunun müdürü, evəvi, üzv

Əlavə 2

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri arasında ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 96-ci ildönümünə həsr olunmuş bədii yaradıcılıq müsabiqə-festivalının münsiflər heyəti

Mahmudova Ceyran Emin qızı

Muradova Tərəno Hüseyn qızı

Baba Vəziroğlu
(Mənsimov Baba Vəzir oğlu)

Mirməmmədi Nailə Ağabala qızı

Cəfərov Samir Qədir oğlu

Quliyev Hafiz Məhərrəm oğlu

Bayramov Təyyar Allahverdi oğlu

- Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin rektoru, professor, münsiflər heyətinin sədr
- Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının prorektoru, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, üzv
- Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, üzv
- Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solisti, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti
- Akademik Opera və Balet Teatrının baş rejissoru, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, yekun konsertin quruluşçu rejissoru, üzv
- Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti, Azərbaycan Milli Konservatoriyanın baş dosenti, müğənni, üzv

Əlavə 3

Təhsilalanlar üçün böyük motivasiya

➡ Əvvəli səh.1

Samira KƏRİMOVA

Etibar Əliyev ("XXI Əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru): - Prezident İlham Əliyevin doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində, həmçinin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının magistratura seviyyesində təhsil alan tələbələrə təqəüdünə verilməsi haqqında sərençəmni təqdim edir.

Bu sərençəm, demək olar ki, bütün tələbə spektrini əhatə edir və təhsilin fasılışlılığını daha möhkəm zəmin üzərində qurulmasına şərait yaratacaq. Bu və bundan öncə ölkə başçısının ali məktəblərinin magistratura pilləsinə daxil olan tələbələrə hərbi çağırışdan möhəlet hüquq verilməsi barədə qərarı insan kapitalının inkişafına töhfə kimi deyərləndirilmişdir. Tələbə təqəüdünən əsaslı şəkilde artırılması ali məktəblərə tələbələr arasında daha yüksək nöticələr göstərmək istiqamətində motivasiyanı gücləndirəcək. Biz ali təhsil müəssisələrinin nəzdində fealiyyət göstərən İctimai Nazarət Şurasının içinde iştirakımız zamanı daha yüksək təqəüd almaq uğrunda tələbələrin çalışqanlığının intensivləşməsi hallarına tez-tez rast gəlirik. Bu, bizi ləri çox sevindirir. Eyni zamanda, müəllimlərin de üzərinə daha keyfiyyətli dərs keçmək məsuliyyətini qoyur. Bilirik ki, obyektiv və subjektiv səbəblərdən eksor ali məktəblərin yaşıqanaları oxurdy və tələbələrin böyük qismi kirayədə yashayır. Bu addım, düşübürem ki, onların yaşayış xərcləri üçün da yüksək təqəüd olacaq.

Elmlər doktoru hazırlığı üzrə təqəüdünə 300 manat müeyyənləşdirilməsi o demekdir ki, onların təqəüdü AMEA-nın elmi işçiləri seviyyesinə çatdırılın. Bu, onların elmi tədqiqatlarla daha dərindən maraq göstərməsinə səbəb olacaq. Son dövrler gənclərin elmə marağının güclənməsini görürük. Əlbəttə ki, bu marağın artmasının maddi tərəfi olunducaq.

Ölkədə təhsil sahəsində aparılan islahatlar təhsilin pillələrinin integrasiyasını da nəzərdə tutur. Orta ixtisas təhsili məktəblərinin ali təhsil müəssisələrinin nəzdində fealiyyəti həm de təhsilin bu pilləsində oxuyan tələbələrin maddi şəraitinin yaxşılaşdırılmasını tələb edirdi. Orta ixtisas təhsili pilləsində təhsil alan tələbələrin təqəüdünən artırılması təhsilin bu pilləsinə olan diqqətin fəcəssimüdir və şübhəsiz ki, bu pillədə de canlanmanın şəhidi olacaq.

Bütövlükde təqəüdünə əsaslı şəkildə artırılması təhsil-lə elmin vəhdətinə de təsirsiz ötüşməyəcək. Yüksək nöticə göstərən ali məktəb tələbələrinin elmə marağı artaqq, şəfəfliq və adət prinsipləri güclənəcək, keyfiyyətli təhsilən tələbat artaqq.

Artım tələbələrdə təhsil marağı daha da stimullaşdıracaq

Ferrux Rüstəmov (Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı, pedagoji elmlər doktoru, professor, Əməkdar elm xadımı): - Son illərdə təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafı çağırışlarına cavab verən təhsil infrastrukturlarının yaradılması istiqamətində mühüm işlər görüllər. 500-dən artıq bal toplayan, seçimdə ilk yerə müəllimlik ixtisasını yaranan 300 tələbəyə 100 manat həcmində "Gələcəyin müəllimi" təqəüdü verilib, müxtəlif ixtisaslar üzrə istedadlı tələbələr üçün SABAH qrupları təşkil olunub. Təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə hədəflənən bu kimi tədbirlər artıq daha intensiv xarakter alıb.

Sərençəmlər və fərman ali təhsilə marağı stimullaşdırmağa, əhalinin bütün təbəqələri üçün ali təhsilin əlcətan olmasına təmİN etməyə, dövlət hesabına və ödənişli əsaslarla təhsil alanlar arasında sağlam rəqabət mühitinin yaradılmasına, elme daha perspektivli gənclərin gəlməsinə xidmət edir. Tələbələrin təhsil almasının stimullaşdırılması istiqamətində illərdir ki, ardıcıl dövlət siyaseti həyata keçirilir. 110 min tələbənin təqəüdünən artırılması nəzərdə tutan bu sərençəm kompleks xarakter daşıyır və üç əsas konseptual məsələni əhatə edir.

Birinci, bakalaviatura və magistratura seviyyələrində təhsil alan tələbələrin və doktorantların (fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru) təqəüdünən məbləğinin artırılması nəzərdə tutur. Ali təhsil pilləsinin her üç seviyyəsində artım diferensiallaşdırılmış şəkildə həyata keçirilek, yəni təhsilalanların akademik göstəriciləri nəzərə alınacaq. Bu da təbii ki, obyektivliyi, şəffaflığı təmin etmək yanaşı, təhsilalanları stimullaşdıracaq, onlarda daha yaxşı oxumaq, öyrənməyə, akademik göstəricilərə nail olmağa motivasiya yaradacaq. Tələbə və doktorantların təqəüdünən artırılması üçün təhsil nailiyyətlərinin əsas amil kimi görürləməsi sadəcə maddi təminatın ənənləşməsinə deyil, həm de yüksəkixtisasiş kadr hazırlığının həyata keçirilməsinə hesablanıb. Bu kimi məqsədönlü tədbirlər universitetlərimizi fərqlənmə diplomu ilə bitirən gəncləri və xarici əlkələrin nüfuzlu ali məktəblərdən məzun olanların doktorantura gəlməsinə, elmi fəaliyyətə məşğul olmasına təmİN etmekle yanaşı, həm de dərha keyfiyyətli tədqiqatların aparılması və dünyada milliyyətimizi layiqinə təmsil edən yeni elmi neslin formalşmasına təkan verəcək.

İkinci, ali təhsil müəssisələrində müvəffəqiyət göstəriciləri əsasında dövlət hesabına maliyyətən təqəüd yeriinin sayının artırılması nəzərdə tutulur. Dövlət səfarişli

Təqəüdlərin artırılması keyfiyyətli təhsilə tələbatı da yüksəldəcək

Şahlar Əsgərov

Etibar Əliyev

Ferrux Rüstəmov

Mahirə Hüseynova

Səbuhi Tanrıverdiyev

Rafiq Yusifoğlu

Bayram Aslanov

Şahmar Rəfili

Elmir Sadıqov

Mədina Əli

Nəzrin Əliyeva

Həmaya Əsəyeva

nin artırılması ilə bağlı verdiyi fərman və sərençəmlər neft kapitalının insan kapitalına çevriləməsi yolunda böyük addımlarla irəvələməkde olduğumuzun ayəni sübutudur. Yeni artımla tələbələrin alacaqları təqəüd onların gündəlik xərçənləri ödəməkə bərabər, həm de dərha mükəmməl təhsil almalar üçün böyük bir motivasiyadır. Əlbəttə ki, da yaxşı oxumaqın atan tələbə birmənələrə orlaq da ha yaxşı bir gənclik, layiqli bir vətəndaş orlaq yetişəcək, təhsil alındığı ixtisas üzrə güzel bir mütəxəssis kimi formalaşacaq. Bu isə gəncliyimiz və gələcəyimizə edilmiş ən gözəl təhsələrləndər.

Şahmar Rəfili (Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin "Fövgələsə həllar və hayat şəaliyyətinin təhlükəsizliyi" kafedrasının doktoranti): - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin doktorantlarını, ali və orta təhsil müəssisələrində təhsil alan bəkalavr və magistr tələbərinin təqəüdünün artırılması barədə sərençəm bir doktorant kimi məni de sevindirdi. Bu artım doktorantură pilləsində təhsil alan tələbələr üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Düşünürəm ki, alacağımız bu təqəüd tədqiqat işləri ilə maşğıl olmamız və apardığımız tədqiqatların nəticələrini dərəcədə etdirmək üçün lazımlı olan xərcləri qarşılıyacaq.

Mən Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin bəkalavr və magistr pillələrini fərqlənmə ilə bitirib artıq doktorant kimi öz təhsilimi davam etdirirəm. Cənab Prezidentin təhsilə, gənc doktorantlara, tələbələrə göstərdiyi qayğı və dəstək zəmin yaradır ki, biz doktorantlar bu pilləni də ugurla başa vuraraq və vətənə layiqli bir elmi işçi kimi yetişək.

Ən çox onlar sevinir

Elmir Sadıqov (Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin SABAH qruplarının maliiyyət ixtisası üzrə III kurs tələbəsi): - Oxudüğüm 3 il ərzində bir neçə dəfə dövlət təqəüdündən, eləcə də Təhsil Nazirliyinin SABAH qruplarında təhsil alan gənclərə ayırdığı təqəüddən yararlanmışam. Təhsil alırdığım dövrədə akademik göstəricilərimin yüksəkliyinə əsasən eldə etdiyim ümumi təqəüd məbləğlərində illər üzrə kifayət qədər fərqlər olub.

Bəli ki, ölkə başçısı İlham Əliyevin tələbələrə göstərdiyi yüksək təqəüd və qayğısı noticəsində tələbə təqəüdünən möbəlgə bir neçə sərençəmə, əvvəlki illərlə müqayisədə on yüksək həddə catib. Təkcə bəkalaviat seviyyəsi üzrə təqəüdünən deyəri üzərində müqayisə aparsaq görək ki, əvvəlki ilə yeni təqəüd arasında 35 manat fər var. Ardicil olaraq verilən məqsədönlü sərençəmlər və onların verdiyi yüksək nöticələr, tələbə məmənunluğunu seviyyəsinin artımı Prezident İlham Əliyevin gənclərə və gənclərə olan həssas niyyətindən xəber verir. Əlkəmizdə gənclər sektor üzrə aparılan ugurlar, artıq bütün gənclərdə, sözün əsl mənasında, gələcəyə nikibin baxışın vacibliyini aşmayıb. Məddi durumu çətin olan hər hansı tələbə təhsil alırdığı dövrədə qarşılıqlı çətin situasiyalarda dövlətin ona olan xüsusi qayğısim hiss edir.

Mədina Əli (Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin Memarlıq fakültəsinin II kurs tələbəsi): - Xəzər universitetinən təqəüd və qayğısı noticəsində tələbə təqəüdünən möbəlgə bir neçə sərençəmə, əvvəlki illərlə müqayisədə on yüksək həddə catib. Təkcə bəkalaviat seviyyəsi üzrə təqəüdünən deyəri üzərində müqayisə aparsaq görək ki, əvvəlki ilə yeni təqəüd arasında 35 manat fər var. Ardicil olaraq verilən məqsədönlü sərençəmlər və onların verdiyi yüksək nöticələr, tələbə məmənunluğunu seviyyəsinin artımı Prezident İlham Əliyevin gənclərə və gənclərə olan həssas niyyətindən xəber verir. Əlkəmizdə gənclər sektor üzrə aparılan ugurlar, artıq bütün gənclərdə, sözün əsl mənasında, gələcəyə nikibin baxışın vacibliyini aşmayıb. Məddi durumu çətin olan hər hansı tələbə təhsil alırdığı dövrədə qarşılıqlı çətin situasiyalarda dövlətin ona olan xüsusi qayğısim hiss edir.

Şahmar Rəfili (Azərbaycan Memarlıq fakültəsinin II kurs tələbəsi): - Xəzər universitetinən təqəüd və qayğısı noticəsində tələbə təqəüdünən möbəlgə bir neçə sərençəmə, əvvəlki illərlə müqayisədə on yüksək həddə catib. Təkcə bəkalaviat seviyyəsi üzrə təqəüdünən deyəri üzərində müqayisə aparsaq görək ki, əvvəlki ilə yeni təqəüd arasında 35 manat fər var. Ardicil olaraq verilən məqsədönlü sərençəmlər və onların verdiyi yüksək nöticələr, tələbə məmənunluğunu seviyyəsinin artımı Prezident İlham Əliyevin gənclərə və gənclərə olan həssas niyyətindən xəber verir. Əlkəmizdə gənclər sektor üzrə aparılan ugurlar, artıq bütün gənclərdə, sözün əsl mənasında, gələcəyə nikibin baxışın vacibliyini aşmayıb. Məddi durumu çətin olan hər hansı tələbə təhsil alırdığı dövrədə qarşılıqlı çətin situasiyalarda dövlətin ona olan xüsusi qayğısim hiss edir.

Nəzrin Əliyeva (Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin Memarlıq fakültəsinin II kurs tələbəsi): - Ölkə başçısının təqəüd və qayğısının artırılması xəbərini sevincinə səbəb oldu. Öləkə başçısına təşəkkürüm bildirirəm ki, biz gəncləri daimi dəqiqə merkezində saxlayır, qayğı və dəstəyini əsirgəmir. Sosial şəbəkələri izləyən insan olaraq deyə bilərəm ki, bu sərençəmlər hər kəs tərəfindən rəğbətlə qarşılıb. Belə ki, yazılan röylər, söylənilən fikirlər bunu deməyə əsas verir. Prezidentin təhsilin inkişafına yönəlmış İslahatları bir gənc olaraq mən qırıldırırmı, gələcəyə böyük inam yaradır.

Təhsilini bəkalavr pilləsi ilə məhdudlaşdırırmı dütşünürəm. Gələcəkdə magistratura və doktorantura seviyyələrindən təhsil almış qarşılıq yoxduğum esas hadəflərdəndir. Bilirom ki, təhsilin həmin pillələrində oxuyan gənclər de təqəüdləri artub. Həmin vəsaitlə sosial xərcərimi ödməyə, elmi işlərimi öz hesabına yerinə yetirə biləcəyimə artıq eminəm.

Nəzrin Əliyeva (Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin Memarlıq fakültəsinin II kurs tələbəsi): - Öləkə başçısının təqəüd və qayğısının artırmasına əhəmiyyətli təsir göstərəcək. Düşünürəm ki, təqəüd həqiqi xərçənlərimizi üzərindən götürən ailələrimizə yüksək olmayıağlıq. Artıq təqəüdə özümüzün vacib ehtiyaclarımızı ödəyə, asuda vaxtımızı səmərəli keçirə bilərik. Və ya həmin vəsaitlə hesabına özümüzü inkişaf etdirə, dil, yaxud kompüter biliklərimizi artırıra bilərik. Təqəüdlərin artırılması tələbələrin sosial rifah halının yaxşılaşdırılması ilə yanaşı, təhsilin keyfiyyətinin yüksəlməsinə de idməd edəcək. Belə ki, bəzən tələbələr arasında yaxşı oxuyub təqəüd qazanmaq uğrunda rəqabət güclənəcək. Bal kriteriyalarına görə fərglənən təqəüdə eldə etmək üçün öz üzərimizdə dərha məmənunluğunu yaxşılaşdırmaq istəyirəm. Bu addım tələbələr tərəfindən müsbət qarşılıklı olur. Nəhayət ki, bəzən bir ədalətli qərarın verilməsi biz gənclərlərənən qarşılıqlıdır. Təqəüdlərimiz artırması üçün qayğı, em

Dissertasiya mövzuları müzakirə edilərkən ciddi təhlillər aparılmalıdır

Bakı Dövlət
Universitetində
doktorantlarla görüş

Təhsil nazirinin müavini, Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) rektoru vəzifesini icra edən Firudin Qurbanov fəlsəfə doktorunu və elmlər doktor programları üzrə doktoranturaya qəbul olunmuş genç alım və mütəxəssislərə görüşüb.

Görüşdə Firudin Qurbanov son illər təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində görülen işlər və uğurlu layihələr barədə məlumat verib.

Firudin Qurbanov bu il 100 illiyi qeyd edəcək Bakı Dövlət Universitetinin innovasiya, yaradıcılıq, akademik tədqiqat böyük töhfələr verdiyini, hemçinin yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlayan müasir elm və təhsil mərkəzi olduğunu nəzəre çatdırıb.

Daha sonra Firudin Qurbanov qeyd edib ki, dissertasiya mövzuları müzakirə edilərkən ciddi təhlillər və araşdırımlar aparılmalı, mövzunun aktuallığı, onun ədəbiyyatda eksi, tədqiqatçılar tərəfindən işlənmə səviyyəsi nəzəre alınmalıdır. Hemçinin elm və təhsilin qarşısında duran real vəzifələr, bu sahədəki dövlət si-

yasəti, aparılan islahatlar və ölkəmizin daha da inkişafını təmin edən prioritet istiqamətləri diqqətdə saxlanılmışdır.

Azərbaycan alimlərinə “Clarivate Analytics” şirkətinin elmi bazasından istifadə imkanlarının yaradıldığını qeyd edən Firudin Qurbanov dünya elminin integrasiya məqsədilə dövlət başçısının 2018-ci il 18 noyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq

edilmiş “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyinin artırılması üzrə Dövlət Programı”nın icrası istiqamətində görüləcək məsələlərdən dəmir.

Tədbirdə doktorantlara lazımi məsləhətlər verilib, onları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Əfqanistan universitetləri BDU ilə intensiv əlaqələrin qurulmasında maraqlıdır

Təhsil nazirinin müavini, Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) rektoru vəzifesini icra edən Firudin Qurbanov Əfqanistan İslam Respublikasının Azərbaycandakıfov-qolda və selahiyetli səfiri Xeyrullah Spelanyaya görüşüb.

Firudin Qurbanov iki ölkə arasında əlaqələrin tarixi inkişafını barədə qonaq ətraflı məlumat verib. Qeyd edib ki, Azərbaycan

Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi nəticəsində Əfqanistanla müxtəlif sahələrdə uğurlu əməkdaşlıq əlaqələri qurulub. Firudin Qurbanov iki ölkə arasında elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın daha da genişlənməsinin vacibliyini vurgulayıb.

Əfqanistan İslam Respublikasının ölkəmizdəki səfiri Xeyrullah Spelany hər iki ölkənin ortaq de-

yerlərə malik olduğunu bildirib. Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin məzunu olduğunu qeyd edən səfir mühəharibə şəraitinən Əfqanistan mədəniyyətinə, o cümlədən təhsilinə təsirsiz ötüşməyini deyib. Səfir Əfqanistanda əsasən özü ali təhsil müəssisələrinin fəaliyyətini göstərdiyini, hazırda təhsilin keyfiyyətinin artırılmasının aktual məsələlər sırasında olduğunu

nu söyləyib.

Xeyrullah Spelany ölkəsinin peşəkar kadrlarla təminatı baxımdan BDU ilə Əfqanistan universitetləri arasında intensiv əlaqələrin qurulmasının əhəmiyyətini qeyd edib.

Qonaq görüş çərçivəsində BDU-nun elm və tədris mərkəzləri ilə yaxından tanış olub.

Pedaqogika cəmiyyətin kompasıdır

Məlahət MÜRŞÜDLÜ,
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru

Tanınmış təhsil eksperti Etibar Əliyevin 18 yanvar 2019-cu il tarixdə “Azərbaycan müəllimi” qəzetində işıq üzü görmüş “Pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığı: dünya təcrübəsi” adlı məqaləsində pedaqogikanın ali məktəblərdə tədrisi ilə bağlı çox mühüm məsələlər qaldırılıb. Müəllif dünya ölkələrində nümuneler verməklə əsas diqqəti pedaqogikanın tədrisində standartların müasir tələblərə baxımından müəyyənləşdirilməsi kimi çox vacib problemlərin həlliinə yönəldib. Çünki bazar iqtisadiyyatının qaydaları yeniləşən cəmiyyətimizin qarşısında önemli sosial sıfariş qoyur: yeni düşüncə tərzinə, təsəkkürə, hərtərəflü dünayagörüşünə malik insan yeqitidirmək.

Bu sosial sıfariş isə pedaqogika elmində mühüm içtimai-pedaqoji, sosial-mədəni əhəmiyyət daşıyan məsələlərdən ki, əsas məhiyyətiyi insan, onun bilik və bacarıqları, səriştələri, əxlaqi-mənəvi dəyərləri təşkil edir. Bu gün pedaqogikanın tədrisinə təsir edən faktorlara ümumi baxış dayışmalıdır. XVII əsrədə İngilis filosu Con Lokkun irəli sürdürü-

“Ey adamlar, insan olun, bu sizin birinci vəzifənizdir”
J.J.Russo,
fransız mütəfəkkiri

lənməsi deməkdir. Hesab edirik ki, pedaqoqika universitetlərdə də bu islahatlar aparılmışdır. Bu, müasir tələblərə cavab verən gənc müllimlərin yetişdirilməsində mövəud problemlərin aradan qaldırılmasına geniş imkanlar yaradır.

Yenə də böyük pedaqoqun həmin əsərində iştirakçı sınıf-ders sistemi də öz yerini yeni formalara verməkdədir. Onlayn, “divarsız”, açıq havada, muzeylərdə dərslerin verilməsi artıq dünyadan bir çox təhsil sistemlərində tətbiq olunmaqdır.

“Psixiologiya və pedaqogika müəllimin qosa qanadlarıdır. Müəllim bu bənzərsiz elmlərə yığılmağında əsl tərbiyəcəye çevirilir”. Uzun illər məarif naziri olmuş akademik Mehdi Mehdiyədən keçən esrin 60-ci illərində irali sürdüyü bu fikirlər alı məktəblərdə bu elmlərin integrativ tədrisində yeni məzmun, program və standartları, yanaşmanı, pedaqoji təcrübənin yeni, pedaqoji internatura formasına keçilməsini ləbəd edir.

İnsanlıq mövcud olduğu dövrdən meydana gələn ehtiyaclarından biri də onun tərbiyəsi, onun hayata, yaşayışa hazırlanması olub. Elə yunanın sözü olan pedaqogika sözünün hərfi mənası da “uşağın doğulması”, “uşağın idarəolunması” və “tərbiyə sonəti” anlamalarını verir. Deməli, pedaqogikanın bizə verdiyi imkanlardan ancaq biliqli insanlar yetişdirilmək üçün istifadə edilməməli, şagirdlərə biliyin praktikada tətbiqi, biliyin sosial davamlılarla əlaqələndirilməsi, biliyin biliyin tətbiqi və digər bacarıqlar, səriştələr kimi hayatı vacib keyfiyyətləri aşlayan müəllimlərin hazırlanması lazımdır. Məhz pedaqogika elmi də insan kapitalına yönələrək, kompas kimi onun yetişdirilməsinin cohetlərini - yollarını göstərir.

Tvinninq layihəsi üzrə avropalı ekspertlər ölkəmizdə olub

Səfər çərçivəsində seminar, iclas və görüşlər keçirilib, müzakirələr aparılıb

Yusif ƏLİYEV

Azərbaycan İttifaqının “Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək” Tvinninq layihəsi çərçivəsində növbəti ekspert missiya-sı ölkəmizə sahər edib.

Tvinninq layihəsinin “Təhsil proqramlarının tələbələr əsaslanan yanaşmanı əks etdirməsi məqsədi ilə keyfiyyət təminatı sisteminin daha da təkmilləşdirilməsi” adlı üçüncü komponenti çərçivəsində Azərbaycana sahər edən ekspert qrupuna Litvannı Vilnüs Gediminas Texniki Universitetinin tədris işləri üzrə prorektoru Nora Skaburskiene və Latviyanın Ali Təhsildə Keyfiyyət Agentliyinin (QAHE) direktor müavini Yolanta Silka daxildir.

Missiya-nın məqsədi Akkreditasiya və Nostrifikasiya İdarəsinin, eləcə də ali təhsil müəssisələrinin akkreditasiya sahəsində potensialının artırılmasına dair seminarların keçirilməsi və əvvəlki missiyalar çərçivəsində Twinninq ekspertləri tərəfindən program akkreditasiyası üzrə hazırlanmış meyarlar keçiriləcək. Azərbaycana sahər edən ekspertlər tərəfindən program akkreditasiyası üzrə hazırlanmış meyarlar keçiriləcək. Azərbaycana sahər edən ekspertlər tərəfindən program akkreditasiyası üzrə hazırlanmış meyarlar keçiriləcək.

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi, Fransa, Litva və Latviyanın təmsil olunduğu konsortium tərəfindən həyata keçirilən Twinninq layihəsinin əhəmiyyətindən danışan F.Qurbanov vurğulayıb ki, burada əsas məqsəd Azərbaycan ali təhsil sisteminin kompetensiyalara, təlim nəticələrinin və telebəyönümlü yanaxmaya uyğunlaşdırılmalıdır. F.Qurbanov icrasına 2018-ci ilin aprelində başlanılmış “Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək” Twinninq layihəsinin 2015-2017-ci illərdə həyata keçirilmiş “Ali təhsil sisteminin Avropa Ali Təhsil Məkanına integrasiyasının dəha da gücləndirilməsi istiqamətində Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə dəstək” Twinninq layihəsinin davamı olaraq reallaşdırıldıqını qeyd edib. Bildirib ki, Twinninq layihələrinin tətbiqi ali təhsilin modernləşdirilməsi, müsbət beynəlxalq təcrübənin ölkəmizə getirilməsi, müasir tədris texnologiyalarından istifadənin artırılması və bütövlükde ali təhsilin bütün səviyyələri üzrə kadr hazırlığının təkmilləşdirilməsi baxımdan yeni imkanlar yaradır. Həzirki Twinninq layihəsi üzrə seçilən on beş pilot tətbiklər tərəfindən təlim nəticələrinin yazılıması üzrə təlimatlar adlı sənəd də işləniş hazırlılab.

Təhsil Nazirliyinə tərəfindən həyata keçirilən Avropa İttifaqının “Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək” adlı Twinninq layihəsinin İdarətəmə Komitəsinin növbəti iclası olub.

Təhsil Nazirliyinə tərəfindən həyata keçirilən Avropa İttifaqının “Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək” Twinninq layihəsinin davamı olaraq reallaşdırıldıqını qeyd edib. Bildirib ki, Twinninq layihələrinin tətbiqi ali təhsilin modernləşdirilməsi, müsbət beynəlxalq təcrübənin ölkəmizə getirilməsi, müasir tədris texnologiyalarından istifadənin artırılması və bütövlükde ali təhsilin bütün səviyyələri üzrə kadr hazırlığının təkmilləşdirilməsi baxımdan yeni imkanlar yaradır. Həzirki Twinninq layihəsi üzrə seçilən on beş pilot tətbiklər tərəfindən təlim nəticələrinin yazılıması üzrə təlimatlar adlı sənəd də işləniş hazırlılab.

Təhsil Nazirliyinə tərəfindən həyata keçirilən Avropa İttifaqının “Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək” Twinninq layihəsinin davamı olaraq reallaşdırıldıqını qeyd edib. Bildirib ki, Twinninq layihələrinin tətbiqi ali təhsilin modernləşdirilməsi, müsbət beynəlxalq təcrübənin ölkəmizə getirilməsi, müasir tədris texnologiyalarından istifadənin artırılması və bütövlükde ali təhsilin bütün səviyyələri üzrə kadr hazırlığının təkmilləşdirilməsi baxımdan yeni imkanlar yaradır. Həzirki Twinninq layihəsi üzrə seçilən on beş pilot tətbiklər tərəfindən təlim nəticələrinin yazılıması üzrə təlimatlar adlı sənəd də işləniş hazırlılab.

Fransanın Pedaqoji Araşdırmaçıları üzrə Beynəlxalq Mərkəzinin baş koordinatörü, Twinninq layihəsinin İdarətəmə Komitəsinin rəhbəri Bruno Curvale layihə haqqında ümumi məlumat verib, həyata keçiriləcək tədbirlərdən danışib. O, layihənin Azərbaycanda ali təhsilin təkmilləşdirilməsinə təhlükəsiz həyata keçiriləcək tədbirlərdən danışib. O, layihənin Azərbaycanda ali təhsilin təkmilləşdirilməsinə təhlükəsiz həyata keçiriləcək tədbirlərdən danışib.

Litva Respublikasının Təhsil və Elm Nazirliyinin əməkdaşı, laiyəhə rəhbəri Giedrius Viliunas Azərbaycan və Litva təhsil sistemləri arasında oxşarlıqlıdan bəhs edib. Görüş qarşılıqlı maraqlı doğurulan digər məsələlərin müzakirəsi ilə başa çatıb.

“Məqsədimiz diplom xatirinə təhsil vermək deyil”

Akif Süleymanov: "Məzunların işlə təminatı yönündə atdığımız addımlar konkret nəticələr verir"

Niyazi RƏHİMÖV

Son illər ölkəmizdə fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələrinin sırasında ciddi dəyişikliklər müşahidə olunur. İstər paytaxtda, istərsə də bölgələrdəki ali məktəblərimiz dünya universitetləri ilə rəqabət aparmağa səy göstərir, bu istiqamətdə ciddi işlər görülür. Belə ali məktəblərimizdən biri də Azərbaycan Texnologiya Universitetidir (UTECA). Universitetdə baş verən yeniliklərə, aparılan islahatlarla ali təhsil müəssisəsinin rektoru, professor Akif Süleymanov "Rektor danışır" rubrikasında aydınlıq götürir.

- Dərsliklərlə bağlı vəziyyət nə yerdədir?

- Bizdə elə müəllimlər var idi ki, köhnə vəsaitlərlə dərs deyirdi. Axi 30 il bundan qabaq ixtisasla, texnologiya ilə bağlı yazılan dörslik bu gün nə qədər faydalı, əhəmiyyətli ola bilər? Dünyanın inkişaf etmiş universitetlərində elə fənlər, elə ixtisaslar var ki, hətta bir il önce yazılan dörslik belə köhnəlmış hesab olunur. Biz bu kimi halların qarşısını alırıq. Hazırda universitetdə bütün proqramlar, standartlar günün tələblərinə uyğun olaraq dəyişib. Bu standartlara uyğun olaraq dörsliklər yazılır. Biz bunu istəsək də, istəməsək də, etmək məcburiyyətindəyik. Bildiyiniz kimi, universitetimiz tələbə mübadilələri həyata keçirir. İstər bizim tələbələrin bu mübadilə çərçivəsində təhsil almaları üçün, istərsə də bizə başqa universitetdən gələn tələbə bu dörsliklərə uyğunlaşmalıdır. Buna görə də hər il Elmi Şuranın təsdiqi ilə xeyli dörslik çap olunur. Bundan başqa, digər universitetlərlə də dörsliklərin mübadiləsi aparılır. Bizim Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Ukraynanın Boqdan Xmelnitski adına Çerkassı Milli Universiteti ilə ikili diplomların tətbiqinə dair ilkin razılışmamız var. Hazırda bu istiqamətdə tədris proqramları və dərs vəsaitlərinin uyğunlaşdırılması üzərində iş aparılır.

asağı göstericidir. Son vaxtlar isə orta keçid bali 200-250-yə çatıb. Bu məsələdə universitetin apardığı töbliğat, maarifləndirmə işlərinin də əhəmiyyətindən söz açmaq istəyirəm. Əməkdaşlarımız vaxtaşırı Gəncədə və ətraf rayonlarda yerləşən orta ümumtəhsil məktəblərində olur. İşimizin mahiyyətini, universitetin perspektivlərini şagirdlərə, abuturiyentlərə çatdırırıq. Bundan başqa, şagirdləri də universitetimizə dəvət edirik. Onlar buradakı şəraitlə yaxından tanış olurlar. Bütün bunlara baxmayaraq, bu gün texnoloqlara olan ehtiyac, onların əmək bazırında özlərinə rahatlıqla iş tapması da universitetimizə tələbə axınının çoxalmasına səbəb olur. Abituriyentlər yaxşı başa düşürər ki, universitet məqsədli şəkildə kadr hazırlayırlar. Onlar bilirlər ki, universiteti bitirdikdən sonra asanlıqla işlə təmin olunacaqlar. Mənəcə,

Bu gün universitetlərimiz ilə bunlardan biri tədris, digəri isə lərimizin “Clarivate Analytics” addımlar atmışdır. Əməkdaşlarının “Analytics” də qeydiyyatdan keçilirib. Hər hansı bir universitetdə

Bu gün universitetlərimiz iki məsələyə xüsusi önəm verir: bunlardan biri tədris, digəri isə elmdir. Son iki ildə elmi nailiyyətlərimizin “Clarivate Analytics” sisteminə integrasiyası üçün ciddi addımlar atmışq. Əməkdaşlarımızın böyük əksəriyyəti “Clarivate Analytics” də qeydiyyatdan keçib, 6 elmi məqalə burada yerləşdirilib. Hər hansı bir universitetdə elmi-tədqiqat işləri aparılmırsa, buna universitet demək düzgün deyil.

bu, çox mühüm məsələdir və abituriyentlərin UTECA-nı seçməsinə zəmin yaradan vacib amillərdəndir.

- Professor-müəllim heyətinin elmi araşdırırmaları, impakt faktorlu jurnallarda çap olunan məqalələrinin sayı, vəziyyəti haqqında fikirlərinizi öyrənmək istərdim. Buna şərait varmı?

- Bu gün üniversitelrimiz iki məsələyə xüsusi önəm verir: bunlardan biri tədris, digəri isə elmdir. Son iki ildə elmi nailiyyatımızın "Clarivate Analytics" sisteminə in-teqrasiyası üçün ciddi addımlar atmışıq. Əməkdaşlarımızın böyük əksəriyyəti "Clarivate Analytics" də qeydiyyatdan keçib, 6 el-mi məqalə burada yerləşdirilib. Hər hansı bir universitetdə elmi-tədqiqat işləri aparılmırsa, buna universitet demək düzgün deyil. Əvvəllər universitetdə bir neçə laboratoriya mövcud idi. Lakin bu laboratoriyalarda görü-lən işlərin çoxu formal xarakter daşıyırırdı. İndi isə əməkdaşlıq etdiyimiz müəssisələrlə birgə müasir avadanlıqlarla təchiz olunan la-boratoriylar qururuq. Laboratoriyalardakı

elmi-tedqiqat işləri günün tələbinə uyğun, real olmalı, mücərrəd mövzular olmamalıdır. Artıq biz partnyorluq etdiyimiz müəssisələrlə birgə elmi əsasda hətta texnoparklar yaradırıq.

Tədrisin keyfiyyətinin artırılması üçün atlanan önemli addımlardan biri də gənc müəllimlərin işə qəbul edilməsidir. Son illərdə 48 gənc müəllim komandamıza qoşu-

- UTECA-nın həyata keçirdiyi “Müştəriyət yonəlmə programı” (MYP) diqqətimi

- Bu program 4 il bundan önce həyata keçirdiyimiz və bu gün də davam edən səmərəli bir layihədir. O, Təhsil Nazirliyi tərəfindən bizə tövsiyə edilən programdır. Program çərçivəsində hal-hazırda 32 müəssisə ilə əməkdaşlıq edirik, bu əməkdaşlığında müsbət nəticəsi olaraq texnoparkımızda xeyli sayıda məhsul istehsal edilir. MYP-nin əsas hədəfi ali təhsil müəssisələrini müştəriye yonümlü tərzdə fealiyyət sövq etmək, bununla da bütün strateji sahələrin inisafına təkan verən proqressiv mənəvi və fiziki sağlam kadrlar yetişdirməkdir. MYP-nin həyata keçirilməsində əsas məqsəd elm, təhsil və sənaye sahələri arasında əlaqənin təmin edilməsi, UTECA-ya daxil olan tələ-

metallurgiya, logistika, ekologiya ve tənizli sahələrində çalışan kadrlar hazırlayır. Bubaxımdan universitetimiz strateji əhəmiyyət daşıyır. Fikrimcə, ölkəmizin davamlı inkişafı, istehsal sahələrinin daha müasir üsullarla işləməsi, idarə olunması üçün pəşəkar texnoloq-mühəndislərə, texnoloq-mexaniklərə həmişə ehtiyac var.

- İstehsal sahələrinə kadr hazırlayan uni-

- İstehtsal sahələrinə kadr hazırlayan universitet şirkətlərlə əlaqələri necə qurur? Ümumiyyətlə, şirkətlər ixtisaslı kadrlarla bağlı universitetə müraciət edirlərmi?

- İstehsal müəssisələri ile əlaqələr, münasibətlərin düzgün qurulması işimizin əsas tərkib hissəsidir. Hal-hazırda 32 istehsalat müəssisəsi ilə əməkdaşlıq edirik. Axı kadr hazırlığı təkcə universitetdə həyata keçirilmir. Bu hazırlığı biz kadrlara ehtiyacı olan ölkənin aparıcı istehsal müəssisələri ilə birgə həyata keçiririk. Tədris prosesində istehsal müəssisələri də birbaşa iştirak edir. Ali məktəb olaraq əsas məqsədlərimizdən biri universitet-sənaye əlaqələrinin genişlənməsidir. Biz istəyirik ki, kadrlarımız universiteti bitirdikdən sonra tam hazır vəziyyətdə müəssisədə fəaliyyətə başlasın. Buna görə də universitetimizdə baş verən bütün yeniliklər, modernləşmələr həqiqi təsdiqçilərdir.

lər bu istiqamətdə aparılır.

- Bu gün 550-dən çox bal toplayan tələbə UTECA-nı seçir. Bu, istehsal sahəsinə olan maraqlan, bu sahədə kadrlara ehtiyacın olmasından irəli gəlir, yoxsa universitetin nüfuzunun artmasından?

- Bu il tələbə qəbulunda 44.1 faiz, yüksək balla qəbulda isə 39% artım olub. 5 il bundan önce çox nadir hallarda tələbə yüksək balla bizim universiteti seçərdi. Amma bu gün yüksək bal toplayan tələbələrimizin sayı yeterincədir. Düşünürəm ki, bu, Texnologiya Universitetində aparılan islahatların, həyata keçirilən mühüm layihələrin nəticəsidir. Universitetə qarşı cəmiyyətin inamı arrib. Bunu vaxtaşırı valideynlərlə keçirilən görüşlərdə də hiss edirik. Vaxtilə universitetin orta keçid balı 150-200 arası idi. Bu, çox

- Rektor danışın

bələrin fərdi potensialının aşkarlanması, onların təhsil prosesində qazandıqları ixtisas bilikləri və peşə vərdişlərinin artırılması, məzunların isə universiteti bitirdikdən sonra peşəkar kadrlar kimi ölkəmizin iri sənaye və istehsal tutumlu müəssisələrində yüksək maaşlı işlə təmin olunmasını təşkil etməkdən ibarətdir. Bu program çərçivəsində Det-Al Alüminium Kompleksi müəssisəsi universitetdə iki laboratoriya qurub. Bundan başqa, Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limani (Port of Baku) bu programa uyğun olaraq universitetimizin nəzdində təlim mərkəzi yaradıb. Yüklərin daşınması ilə bağlı logistik sahədə təlimlər keçirilir. Eyni zamanda, müəssisələrin onların fealiyyət sahəsinə uyğun ixtisaslarda oxuyan tələbələrimizi xarici ölkələrə təlimə göndərmələrini təmin etmək üçün danışçılar aparılır. Bu layihə ha-

çəkməsin. Həm də biz elə etməliyik ki, universitetimiz əməkdaşlıq etdiyimiz ali məktəblərdən də geri qalmasın. Axi, dediyim ki mi, bizim həm tələbə, həm də müəllim mübadilərimiz var. Biz tələbəyə elə təhsisi verməliyik ki, gedib həmin universitetlərdə oxuya bilsin. Əgər biz onlardan geri qalsaq, bu nizam pozula bilər. Onu da qeyd edim ki, biz 4-5 il bundan önce Türkiyədəki universitetlərlə əməkdaşlıqla başlayanda UTECA-nın həmin universitetlərlə uyğunlaşdırılmasına ehtiyacın olduğunu gördük. Zaman keçdikcə universitet kollektivinin səyi, aparılan İslahatlar, Təhsil Nazirliyinin dəstəyi nəticəsində inkişafımız sürətləndi. Etiraf edim ki, həmin universitetlərin iş təcrübəsində yararlanaraq universitetimizdə xeyli dəyişiklik etmişik. Bu əməkdaşlıqlar bizə çoxlu təcrübə qazandırı.

- UTECA-da œcnəbi tələbələr təhsil alırı?

olub. Uğurlarımızın boyuk hissəsi məhz bu program sayəsində reallaşıb. PAŞA Bankın dəstəyi ilə Azercell-in Barama İnnovasiya və Sahibkarlıq Mərkəzinin ilk regional ofisi məhz Azərbaycan Texnologiya Universitetində yaradılıb. UTECA-dakı Barama ofisində Qərbi bölgəsinin bütün gənclərinə business ideyalarının formallaşmasına, startaplara yardım göstərilir.

- Son ildə əcnəbi tələbə qəbulumuz əvvəlki illərlə müqayisədə 11 dəfə artıb. Dip lomumuzun beynəlxalq səviyyədə tanınması çox vacib amildir. Bunun nəticəsidə ki, UTECA-da hazırda Rusiya, Türkiyə, Banqladeş, Özbəkistan, Gürcüstandan 15 əcnəbi tələbə təhsil alır. Onu da qeyd edin ki, həmin tələbələr öncə universitetimizdə bir il Azərbaycan dilində hazırlıq kursu

- UTECA-da tələbələr üçün təqaüy proqramları mövcuddurmu? Tələbələrə stimul vermək üçün hansı addimlar atırsınız?

- Öncə onu demək istəyirəm ki, universitetimizdə tələbələrin bütün ideyalarını, yeniliklərini dəyərləndirməyə, qiymətləndirməyə çalışırıq. Tələbələrimizin çox yaxşı startap layihələri var. Startap layihələrdə uğur qazanan tələbələrə həvəsləndirici mükafatlar verilir. Tələbələrə dövlət tərəfindən əcnəbi tələbələr dili bağlı hazırlanmış mənbələsini bizim universitetdə keçə bilərlər. Əcnəbi tələbələrin universitetimizdə təhsil alması nüfuzumuzun artmasına, ali məktəbmizin tanınmasına təkan verir. Ona görə da biz əcnəbilərin universitetimizə daha çox cəlb olunmasına çalışırıq.

- Universitetə yeni fakultətər, yeni təhsil-saslar açılıb mı?
- Cox vacib bir məqama toxundunuz. Bilirsiniz, hər dövrün özünəməxsus ixtisasları peşələri mövcuddur. Əgər həmin ixtisaslarla tələbat varsa, bunu mütləq dəyərləndirmək

- Bildiyimə gorə, UTECA Türkiyənin İstanbul Texnik, Yıldız Texnik, Hacətəpə universitetləri ilə əməkdaşlıq edir. Bu əməkdaşlıqlar universitetə nə vəd edir? lazımdır. Sadaladıqlarımı əsas götürərək təxminən 3-4 il bundan önce İKT ilə bağlı ixtisaslara qəbul başladı. Buna böyük tələbat var idi. Həmin ixtisaslar açılan ili bu ixtisas-

- Üniversitetimiz ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq çox böyük önem verir. İstər ölkəmizdə, istərsə də xaricdə olan universitetlərlə six əməkdaşlıq edirik. Biz nəinki Türkiyə universitetləri ilə, eyni zamanda Avropanın, Asiyanın da bir çox ali məktəbləri ilə əməkdaşlıq edirik. Keçən tədris ilində 34 müəllim və tələbəmiz müxtəlif beynəlxalq mübadilə və təlim programlarında iştirak edib. Türkiyədə yerləşən bu universitetlər isə bizim beynəlxalq strateji lara böyük axın oldu. Otən il isə əlavə olaraq şərabçılıq, logistika və metallurgiya ixtisasları üzrə qəbulə başladıq. Bildiyiniz kimi son illər ölkəmizdə şərabçılıq sahəsinə böyük investisiyalar yarılır. Respublikamızda istehsal olunan şərab və şirələr xarici bazar da, demək olar ki, qətiyyətlə öz sözünü deyir. Bu sahədə "Az-Qranata" və Göygöl Şərab Zavodu ilə six əməkdaşlıq edirik. Universitetdə şərabçılıqla bağlı iki böyük laboratoriymız var.

- UTECA-nun saytına nəzər salarkən diqqatimi çəkən məqamlardan biri də "Rektora müraciət" bölməsi oldu. Bu, idarəetmənin şəffaf və obyektiv təşkilini göstərən bir nümunədir. Maraqlıdır, müraciət edənlərin sayı çoxdurmu? Ən çox hansı məsələlərlə bağlı müraciət edirlər?

siteti ilə strateji əməkdaşlıq edirik. Əsasən bakalavriatura və magistratura səviyyələrin-də dual diplom programlarının tətbiqi üzərində işləyirik. Eyni zamanda, Gəncədə UTECA-nın nəzdində texniki peşə liseyi və texnoparkın yaradılmasında birgə iştirak ki-mi məsələlər də gündəlikdədir. Hazırda universitetlər arasında tələbə və müəllim mübadiləsi aparırıq. Bu universitetlərlə UTECA-nın mütəxəssis hazırlığı istiqamətlərində ciddi yaxnlığı var. Bu əməkdaşlıqlar bizdə əlavə məsuliyyət yaradır. Belə ki, həmin universitetlərdən tələbələr gəlib bizdə təhsil alır və yaxud bizim tələbələr gedib təhsillə-rini o ali məktəblərdə davam etdirirlər. Belə olduğu təqdirdə bizim proqramlar, standart-lar uyğun olmalıdır ki, tələbələr çətinlik - Cənab Prezidentin apardığı təhsil siya-sətinə uyğun olaraq universitetdə şəffaf, ob-yekтив, demokratik bir mühit yaratmışıq. Bunu 2016-ci ildə Təhsil Nazirliyinin sifa-rişi ilə Siyasi Texnologiyalar Mərkəzinin apardığı sorğunun nəticəsi də təsdiq edib. Həm tələbələr, həm də professor-müəllimlər heyəti yaxşı bilir ki, onların hər fikri dinlənilir, şikayətlərinə obyekтив baxılır və qiy-mət verilir. Cox şəffaf imtahan prosesi hə-yata keçiririk. Əməkdaşların, tələbələrin qəbul günləri keçirilir. İstənilən şəxs hə-hansı bir məsələ ilə bağlı rahatlıqla mənə-müraciət edə bilər. Müraciətlər əsasən mü-badilə proqramlarında iştirak, şəxsi prob-lemlər və s. ilə bağlı olur.

Təsviri incəsənətdən dərs nümunəsi

Mövzu: Xocalı faciəsi

Gülsum İBRAHİMOVA,
Bakı şəhər 147 nömrəli texniki-
humanitar liseyin müəllimi

Standartlar: 1.1.1,2.1.1,2.1.2.
Dərsin məqsədi: Mövzu üzrə
şagirdlər vətənpərvərlik, torpaq
və vətəne bağlılıq, Azərbaycan
xalqının başına gələn müsibətləri
unutmaq deyil, qan yaddasına çə-
virmek hissələrini gücləndirmək və
inkışaf etdirmək.

İnteqrasiya: Azərbaycan dili,
tarix, həyat bilgisi və b.

Təchizat: Əyani vəsaitlər, şə-
killər, disk, kaset, DVD.

İş forması: Qruplarla iş.

Təlim metodları: “Beyin həm-
ləsi”, söz assosiasiyası.

Dərsin tipi: Yeni biliklərin öy-
redilməsi, mənimsdəilməsi və in-
kişaf etdirilməsi.

Dərsin mərhələləri və vaxt bölgüsü:

Sinfin təşkili	- 5 dəq
Motivasiya	- 5 dəq
Tədqiqatın təşkili və aparılması	- 15 dəq
Təqdimat	- 10 dəq
Müzakirə	- 5 dəq
Qiymətləndirmə	- 5 dəq
Sinfin təşkili:	
1. Salamlaşma	
2. Davamıyyətin yoxlanması	

3. Dərsin keçilməsi üçün şəraitin yaradılması.

Motivasiya:

“Beyin həmləsi” fəal təlim metoduñdan istifadə edərək, mövzu haqqında təsəvvür yaratmaq üçün yazı lövhəsində 26 fevral 1992-ci il tarixini yazırıam. Şagirdlərə sual edirəm: “Bu tarix sizə hansı faciəni xatırladır?”. Mövzu tapıldıldan sonra köməkçi suallar verirəm:

1. Xocalı faciəsinin başlanma-
sına səbəb nə idi?

2. Vətənpərvəlik dedikdə ne
düşünürsünüz?

*Tədqiqatın təşkili və aparılma-
si:*

1. Sagirdlər qruplara bölünür. Qruplar öz liderini seçirlər.

2. Qruplar adalarını müəyyən-
ləşdirirlər.

3. Görəcəkləri işi yerinə yetir-
mək üçün lazımi ləvazimatları ma-
sanın üzərinə yığıb, iş bölgüsü apa-
rırlar.

4. Yazı taxtasında Xocalı faci-
əsinin xatrladan təsvir və tarix göstə-
rilir.

5. Qrupların marağını dərsa-
colb etdikdən sonra dersin daha tə-
sirli keçməsi üçün vətənpərvəlik
ruhunu alovlandıran musiqilərdən-
Azərbaycanın Dövlət himnindən,
“Cəngi”, “Qalx ayağa, Azərbay-

can” və s. kimi musiqilərdən istifadə edirəm.

6. Qruplar qazandıqları bilgilər
əsasında işə başlayırlar:

I qrup - Cingiz Mustafayev

* Cingiz Mustafayev haqqında
məlumat, Xocalı faciəsində onun
gördüyü işlər

* Xocalı faciəsi haqqında şəkil

* Xocalı faciəsi haqqında şeir

* Xocalı faciəsi haqqında mə-
lumat

II qrup - Əlif Hacıyev

* Əlif Hacıyev haqqında məlumat,
Xocalı soyqrırmında onun
gördüyü işlər

* Xocalı faciəsi haqqında şəkil

* Xocalı faciəsi haqqında şeir

* Xocalı faciəsi haqqında mə-
lumat

III qrup - Füzuli Rüstəmov

* Füzuli Rüstəmov haqqında
məlumat, Xocalı faciəsində onun
gördüyü işlər

* Xocalı faciəsi haqqında şəkil

* Xocalı faciəsi haqqında şeir

* Xocalı faciəsi haqqında mə-
lumat

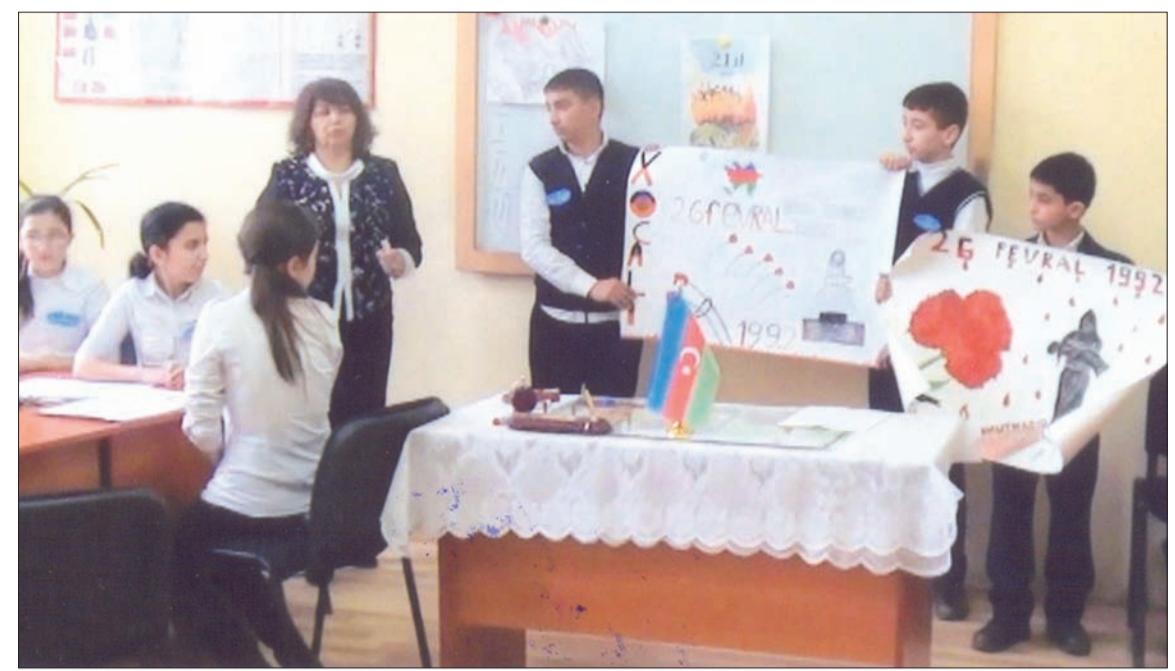
IV qrup - Tofiq Hüseynov

* Tofiq Hüseynov haqqında
məlumat, Xocalı faciəsində onun
gördüyü işlər

* Xocalı faciəsi haqqında şəkil

* Xocalı faciəsi haqqında şeir

* Xocalı faciəsi haqqında mə-
lumat

Təqdimat

1. Çəkilmiş şəkillər qrupun li-
derləri tərəfindən təqdim edilir.

2. Lider yazı lövhəsi qarşısına
çıxaraq üzünü diniyəcılərə çevirir,
çəkidləri şəkilləri nümayiş etdirir
ve löhədən asır.

3. Yönəldici və köməkçi sual-
lardan istifadə edərək əldə edilmiş
məlumatların məqsədönlü müza-
kirsəsinə kömək edirəm.

4. Müzakirələr tədqiqat sualının
cavabının hiss etdirilməsi ilə nəti-
cələnir.

5. Qrupların işinin səciyyələn-
dirilməsi.

6. Müzakirələrin nəticələrini
əsaslanaraq qiymətləndirmə apari-
lır.

*Qrup fəaliyyətinin qiymətləndi-
rilməsinə dair meyarlar cədvəli
(bax cədvəl)*

Qiymətləndirmə və refleksiya

1. Qiymətləndirmə müzakirə-

lərin nəticələrinə əsasən aparıl-
maqla nailiyyətlərin təkmilləşdiril-
məsəsine xidmət edir.

2. Əvvəlcə özünüqiyətləndir-
mə aparırlar. Qruplar və onların üzv-
ləri öz qüsurlarını və nailiyyətləri-
ni aşkar edir, daha uğurlu nəticələrin
qazanılmasına nələrin mane
olduğu və nələrin köməkli etdi-
yi müəyyənşədirilir.

3. Sonra qruplarası qiymət-
ləndirmə aparırlar. Qrup və ya onun
üzvleri tərəfindən digər qrupların
işləri dəyərləndirilir.

4. Qiymətləndirmənin yekun-
laşdırılması və fərqlənən qrupun
mükafatlandırılması.

Qrupun №-si	Mövzunun əhatə olunması və məqsədə nail olma	Təqdimatlar faaliq göstərme, dinqələmə, suallar verme, əlavələr etmə	Qrup daxilində iş bölgüsü, kollektivlik, bir- birinə fikirlərinə hörmətlə yanaşma	Təqdimat zamanı fikrini daşıq ifadə etmə, aydın, salis nitq, öz yoldaşlarını inandurma, nəticəçixarma	Ümumi bal
I	5	5	5	5	20
II	5	5	4	5	19
III	5	5	5	5	20
IV	5	5	4	4	18

Disleksiya problemli uşaqlar

Bu, gerizəkalılıq əlaməti deyil, zamanla kompleks
müdaxilə ilə normala çevrilə bilən bir haldır

diqlarıni diqqət və sobrə oxuyasınız. Sizi
əmin edirəm ki, yazının sonunda mənə
haqq verəcəksiniz. Övladınıza bu yazidan
sonra daha başqa - sevgi və qayğı ilə baxa-
caq, hətta, bəlkə dersdən evə qayıdan kimi
onu bağrına basacaqsınız.

Hər bir uşaq individualdır. Əvvəlcə
övladınıza bu çətinliyin səbəbini araş-
dırmaq, başa düşməyə çalışın. Görəcək-
siniz ki, həqiqətən də, bu, ondan asılı
olan hal deyildir. Dərsdə özünü apara bilmirse,
dərslərə hazırlaşmaqdə, yəzib-oxumaqdə
çətinlik çəkirse, suallara cavab vera bilmir-
se, bunun mütələq bi səbəbi vardır. Məsə-
lələn, yəzib-oxumada problemi varsa, sözlər-
əl çətinlik yaşayırsa, bilməlisiniz ki, bu
problem, ya da çətinliyin adı pedagoqika-
da disleksiya adlanır. Bu haqqda bir az son-
ra. Yəni hər uşaqın özünün qavrama tezliyi
var. Hami eyni formada dərk etmir ətrafi.
Tom Kruz, Con Lennon, Bill Geyts, Məhəmməd
Əli (siyahını uzatmaq olar) kimisi məşhurlar
da bu problemdən əziyyət çəkmişlər. Bəlli,
bəlli, tənqidiniz bu məşhurlar. İşığı keşf
eden Tom Edissonunum deyim, kimyadən
“3” alan Mendeleyevimi, yoxsa oxuyub-
yazmağı bacarmayan dünyaca məşhur
“Ford” avtomobilinin yaradıcısı Henri For-
dum. Bu gün bu dəhliləri dünya tanırı, ix-
tiralarından faydalıdır. Bəs necə oldu, on-
lar bi mərtəbəyə çata bildilər? Əlbəttə,
mənəvi dəstək olan, onlara güvənib, inan-
nan insanın sayısında - anası, atası,
mənəlliimləri...

Məsələn, Edissonun məktəbə getdiyi
dördüncü ayında müəllimi valideynə “Uş-
ağızın gerizəkalıdır, o heç ne bilmir, bizim
məktəbdə ona yer yoxdur” məzmunlu bir
məktub yollamışdı. Ancaq valideyni göz-
yaşlarına güclə əngel olaraq o məktubu
uşağına tamam əks formada oxumuş, bu
gün hamının tanıldığı Edissonun yetişməsi-
ni səbəb olmuşdur.

Edisson sonralar öz xatirələrində yazar
ki, evdəki köhnə əşyalar arasında müəlli-
min bir zəmanlır anama göndərdiyi məktub-
u tapdı. Onu oxuyuda gözələrimə inan-
madım. Bu gün Edisson varsa, bu, anama
gördür.

Məsələn, Bethoven. Müəllimi tələbə-
sinin tamamilə istedadsız olduğunu demis-
dir. Bu günsə onun simfoniyaları dünyada
məşhurdur. Ve yaxud da 4 yaşına qədər
anama biləməyə Eynşteyn. Müəllimi onun
haqqda “əqli cəhətdən geri qalıb” fikrini
söyləmişdir.

Bəli, hörmətli valideyn. Size övladınızı

sevməniz üçün dəha ne qədər nümunə ge-
tirməliyəm? Yoxsa, artıq məni anlaysı-
niz?

Uşaqların təhsildə çətinlik çəkəsine,
nailiyyətin aşağı olmasına səbəb olan
başqa bir problem də yaddaş və diqqət da-
ğınqlılığıdır. Sonradan qazanılan yaddaş-
sılığın bir neçə səbəbi ola bilər.

* *Gündəlik qida rasionunun düzgün qu-
rulmaması. Rasiona gündəlik qoz, yağılı
bahç, alma, sitrus meyvaları, qaragılıq,
yumurta kimi ərzəqlərin daxil olması
yaddaşın möhkəmlənməsinə müsbət tə-
sir edir.*

* *Mədə-bağırsaq sistemi fəaliyyətinin
pozulması. Uşaqın həzm sistemində
problem olduqda qabul olunan qida
normal mənimənilmər, nəticədə isə be-
yinin hüceyrələri achiq hissi keçirir və
yaddaşın zəifləməsi, diqqətsizlik əmələ
gələ bilər.*

* *Kəllə-beyn travması.*

* *Xroniki stress, yorğunluq, halsizləq;*

* *Onurğa sütununun zayıflığı. Nəticədə
beyində qan dövrəni pozulur.*

Mütəxəssislərin köməyi ilə uşaqla-
yanan problemlərinə əsas səbəbinə araşdır-
maq, həlline çalışmaq lazımdır.

<p

Uğurlu karyera qurmaq üçün dəstək

İnşaat, memarlıq, dizayn şirkətlərinin Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbələrindən gözləntiləri böyükdür

Ruhiyə DAŞSALAHLİ

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində canlanma var. Xüsüsən, idman zəlimin qarşısında qələbəlikdik. Bu da səbəbsiz deyil. Universitet rəhbərliyinin təşəbbüsü ilə ilk dəfə karyera sərgisi təşkil edilib. İlk dəfə olduğuna inanmamış isə o qədər də asan deyil. Idman zəlimin qarşısında olan sıxlıq içəriye getdiyəcək dərəcədə artırdı. Zalda ayrı-ayrı şirkət, komitə, agentliklərə aid sıra ilə düzülən stendlərin cəlbəci oları da var, olmayında da. Tələbələr 70-dən artıq dövlət qurumu, özel şirkət, müəssisə arasıdan özüne, ixtisasına, təhsil seviyyesinə on uyğun olanları ilə maraqlanır. AzMİU tələbələrinin maraqlının arxasında gedirik. Tələbələr kiminlə, hansı şirkətlərlə maraqlanır?

72 şirkət, 600-dən çox iş yeri

Üzrə mütəxəssis vakansiyalarımız var”.

Şirkətdə işə qəbul prosesi 3 mərhələdən ibarətdir. İlk mərhələnin - təməlşığın karyera sərgisində reallaşdırıldıqını düşünsək, AzMİU tələbələrini texniki müsahibə və menecment, yeni rəhbərliklə görüş mərhələləri gözləyir. Naməzədlər onlara təqdim edilən elektron ünvanı CV göndərir. A.Bayramovanın dediyinə görə, motivasiyası ve şəxsi keyfiyyətləri yüksək, özüne güvənən, dil və texniki bilişləri olan gənclərin şansı çox yüksəkdir. Təcrübəsi olmayan gənclər təcrübə proqramına göttürülür, onlar isə birbaşa işə. Karyera sərgilərində işə qəbul edilənlərin sayının çox böyük rəqəmlərlə ifadə olunduğuunu deyən mütəxəssisin sözlərinə görə, sərgiyə hazırlıqlı göliblər: “Özümüzə çoxlu CV götirmiş. Maraqlanınlara təqdim edirik, doldururlar. Həmin naməzədlərin arasında layiqlılığı gövdərən”.

SOCAR-in aparıcı mütəxəssisi Misir İsləməylovun sözlərinə görə, AzMİU tələbələrinə həm ödənişli, həm də ödənişsiz təcrübə proqramları təklif edirlər: “Ödənişli proqramlar 2 ay nəzərdə tutulub. Bu proqrama cəlb edilən tələbələrə 200 manat cıvarında ödəniş edilir. Tətbiq olunan program üzrə müsahibədə müsbət nəticə əldə edənlər işə qəbul olunurlar. Ödənişsiz təcrübə də iki ay davam edir. Tələbə müraciət edərək müəssisəmizdə təcrübə keçir. Amma bu program üzrə heç bir ödəniş etmirik”.

Mütəxəssis sərgidə 25 vakansiya ilə təmsil olunan SOCAR-da hər həftə vakansiyaların sayının dəyişdiyini də qeyd edib.

“AzerGold” QSC-nin aparıcı mütəxəssisi Valid Əliyev isə geologiya, dağ-mədən, təmir-tikinti və energetika sahəsində, həmçinin maliyyə, insan resursları sahələrində, IT bilişləri olan gənclərə üstünlük verəcəklərini deyir. Onun sözlerinə görə, həzirdə AzMİU-nun 5 tələbəsi şirkətdə təcrübə keçir.

Azərbaycan Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin Mən-

zil İnşaatı üzrə Dövlət Agentliyinin qarşısında növbə uzanır. MIDA İnformasiya təminatı və insan resursları şöbəsinin müdürü Rauf Əliyev təmsil etdiyi quruma olan maraqlı belə izah edir: “Tikinti-inşaat sahəsində fealiyyət göstərdiyimizdən gənclərin maraqlı çox yüksəkdir. Tikinti, inşaat, memarlıq, konstruktur, menecment, ixtisası di庸ümlü ixtisaslar üzrə təhsil alınlardan diqqətimi cəlb edə biləcək vakansiyalarımızdır. Bundan başqa, tələbələr layihələrimizdə köñüllü kimi fealiyyət göstərərək, nəzəri-praktik bilişlər əldə edə bilərlər. Bu fealiyyət zamanı fərqlənənlərə karyera imkanları da nəzərdə tutulub”.

Azərbaycan Dövlət Şəhərsalma

ib. Burada həm seçə, həm də özümüzi təqdim edə bilərik. Bunun üçün çoxsaylı şirkətlər və onların nümayəndələri ilə birbaşa əlaqə üçün şərait yaradılıb. Hesab edirəm ki, AzMİU tələbəsi olaraq bu imkanı doğru dəyərləndirə biləcəyem”.

Nəzrin Şabanova isə inşaat mühəndisliyi fakültəsində təhsil alır: “İxtisasına uyğun şirkətlərə maraqlandım. 4-5 şirkətə göründüm. Mənim üçün maraqlı olan şirkətlərin bözürlərində vakansiya yox idi. Amma hərtəmələrə qarşı CV təqdim edədim. Düşünürüm ki, bu, bizim üçün bir şansdır”.

IV kurs tələbəsi üçün ixtisasına uyğun işin dövlət və ya özəl müəssisədə olmasının bir fərqi

verdi və onunla birlikdə göldik. Peşəsində deyilik. Hər ikimiz ixtisasımıza uyğun müvafiq iş tapdıq”.

Yusif Nağıyev də AzMİU məzunudur. Universiteti bitirdikdən sonra ilk rastına çıxan işə başlayıb. Ancaq öz ixtisasına uyğun işle məşğıl olmaq istəyir: “Karyera sərgisi ilə bağlı sosial şəbəkələr vasitəsi ilə xəber tutдум. Artıq ixtisasımı üzrə çalışmaq, yüksəlmək, alırdığım təhsilin bəhrəsini görmək istəyirəm. Bu ixtisasına sevərək yiyələnmişəm. Burada gördüm ki, ixtisasımı üzrə iş çoxdur. Mənim üzərimə düşən alırdığım təhsilin keyfiyyətini sübut edib burda qarşıma çıxan teklifləri dəyərləndirməkdir. Mən də bunu edirəm. Cəhdimin uğurlu olacağına şübhəm yoxdur”.

Universitet rəhbərliyi təşəbbüsünün nəticəsində razi qaldı

AzMİU-nun strateji inkişaf üzrə prorektoru Ülkə Səttarovə karyera sərgisinin gedidişindən razi görünüb: “İlk dəfə olaraq karyera sərgisi təşkil edirik. Müraciət etdiyimiz bütün şirkətlər dəvətimizi qəbul edərək sərgide iştirak edirlər. Hər biri bizim ixtisaslarımızla birbaşa işleyen qurumlardır”.

Prorektorun sözlərinə görə, tələbələr üçün sadəcə vakansiyalar dəyil, məzunlар üçün inkişaf proqramları, II və III kurs tələbələri üçün xüsusi təqaüdlər var.

Ü.Səttarovə universitetin şirkətlərlə əlaqələrinin daha da genişləndiriləcəyinə, yeni əlaqələrin qurulacağına ümidi edir: “Hesab edirəm ki, ilk dəfədən bu qədər şirkəti sərgimizdə görmək mümkün oldu, mən növbəti karyera yarmarkaları üçün möhkəm bünövrə olacaq”.

Bir sözə, “Birdən sərgi bağlanar”, - həyəcanı ilə 72 şirkət arasında karyerasını quracaq, beləkə təcrübəçi kimi başlayıb zirvəyə məhz bu şirkətdə yüksələcəyi, belkə də bütövlükde taleyini bağlayacağı iş yerini axtaran 1500-dən artıq gənc özünə iş, karyera planına uyğun təcrübə yeri axtdır. Tapan tapdı, tapmayan “hər ehtimala qarşı” deyib müvafiq təklifləri dəyərləndirdi. Ən əsası odur ki, sərgidən iş tapan da oldı, təcrübə imkanı qazanan da. Bunların heç birini əldə edə bilməyənər isə şirkətləri tanıdı, iş yeri barədə məlumat aldı. Karyera sərgisi hər kəsə iş axtarmağın yolunu, karyera qurağın planını verdi. Bu planı işdə yüksələşin açarına çevirmək isə AzMİU məzunlarının bacarıından və şəxsi keyfiyyətlərindən asılı olacaq.

Karyera sərgisində əlibəs qaydan olmadı

Şəhə saat 11-de başlayan sərgi günorta saat 2 olmasına baxma yaraq, hələ də davam edirdi. Nə tələbələr, nə də şirkətlər mövqeləri ni tərk edirdilər. Birinci torf dəhə çox şirkətlə görüşək və beləliklə, dəha çox şans qazanmaq, ikinci tərəf isə dəha çox gəncin maraqlını təmin etmek, dəha çox insana iş şərtləri barədə məlumat vermək isteyirdi. Stend-stend dolaşan gənclərin həyəcanı gözündən, ona səri gələn hər tələbəyə potensial işi gözü ilə baxan şirkət nümayəndələrinin maraqlı üzündə oxunur.

Bir sözə, “Birdən sərgi bağlanar”, - həyəcanı ilə 72 şirkət arasında karyerasını quracaq, belkə təcrübəçi kimi başlayıb zirvəyə məhz bu şirkətdə yüksələcəyi, belkə də bütövlükde taleyini bağlayacağı iş yerini axtaran 1500-dən artıq gənc özünə iş, karyera planına uyğun təcrübə yeri axtdır. Tapan tapdı, tapmayan “hər ehtimala qarşı” deyib müvafiq təklifləri dəyərləndirdi. Ən əsası odur ki, sərgidən iş tapan da oldı, təcrübə imkanı qazanan da. Bunların heç birini əldə edə bilməyənər isə şirkətləri tanıdı, iş yeri barədə məlumat aldı. Karyera sərgisi hər kəsə iş axtarmağın yolunu, karyera qurağın planını verdi. Bu planı işdə yüksələşin açarına çevirmək isə AzMİU məzunlarının bacarıından və şəxsi keyfiyyətlərindən asılı olacaq.

"Narkomaniyaya yox deyək!"

İmişli şəhər 5 nömrəli məktəblisəyidə rayon polis şöbəsinin dəstəyi, rayon təhsil şöbəsinin təşkilatlığını və məktəbin 9-11-ci sınıf şagirdlərinin iştirakı ilə "Narkomaniyaya qarşı mübarizə, narkomaniyaya yox deyək!" adlı mərasimləndiricili tədbir keçirilib.

Tədbirdə rayon PŞ-nin rəis müavini Vəqif Nəsimov, narkotik qarşı mübarizə şöbəsinin rəisi Fərzi Məmmədov, İmişli RTŞ-nin müdürü vəzifəsi Vahid Tağıyev, rayon mərkəzi xəstəxanasının həkim narkoloğu El-nur Qasımov, Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının üzvləri, 4 nömrəli hüquq məsləhətxanasının vəkiləri Fayil Məmmədov, Qeyş Musayev və İmişli Rayon İH-nin əməkdaşları iştirak ediblər.

Tədbirdə narkomaniya və onun fəsadları haqqında şagirdlər geniş məlumat verilib. Onlara sağlam həyat tərzinin aşılması, zərərlər vərdişlərə, narkotikaya qarşı meylin qarışının alınmasında ünumi təhsil məktəblərinin pedaqoqi kollektivləri və xüsusi işləmələri, psixoloqları qarışında duran mühüm və mesul vəzifələrə səhər açılıb. Beşəriyyət üçün en böyük bələldərən olan narkomanianın törendə fəsadlarda qarşı mübarizə, narkomaniyaya yox deyək!" adlı videoçarx nümayiş etdirilib.

Vilayət ƏLİYEV,
İmişli Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Dini radikalizm" məvzusunda tədbir

Ağstafa rayonu Qaraq Kəsəmən kənd tam orta məktəbində "Dini radikalizm" mövzusunda tədbir keçirilib. Tədbirdə təhsil şöbəsinin məsul şəxsləri, məktəbin müəllimləri və şagirdlər iştirak edib.

Tədbirdən keçirilməsindən məqsəd şagirdlərə dini mövzuda geniş məlumat vermək, dini savadlılığın artırılması, uşaq və gənclərin millimənəvi və ümumbaşəri dəyərlərin ruhunda təbiyyə olunması istiqamətində görülən işlərin daha yaxşı təşkilinə təmin edilməsindən ibarətdir.

Məktəbin tarix müəllimi Bəxtiyar Babazadə gənclər arasında millimənəvi və ümumbaşəri dəyərlərin

Nəcibə VƏLİYEVA,
Ağstafa Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

təbliğinin əhəmiyyətinə toxunub, hər bir gəncin vətənpərvərlik ruhunda böyümesinin, dini radikalizm və ekstremizmin zərərlə təsirləri, gənclərin onların fəsadlarından qorunmaları üçün maarifləndirmə işlərinin aparılmasının vacibliyini qeyd edib. Azərbaycanda tarixən formalşmış toleranlıq mühitindən, məhrəbən şəraitdə yaşayan çoxsaylı xalqların həyatından, multikultural dəyərlərin inkişafından da bəhs edib.

Sonda şagirdləri maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Nəcibə VƏLİYEVA,
Ağstafa Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Xuraman Həsənova

Bərdə rayon akademik Zərifə Əliyeva adına məktəb-liseyin ingilis dili müəllimi

"Şəxsiyyətin inkişafı müəllimin üzərinə düşür".

Qırx səkkiz il təhsildə

Qax Rayon Təhsil Şöbəsinin akt zalında təhsil şöbəsinin müdürü Məmməd Xasiyevin dövlət qullığında çalışmanın son yaş həddində çatdırılmışdır. 1991-ci ilə qədər müxtəlif məktəblərdə dərs hissə müdürü vəzifəsində çalışıb. 1991-1992-ci illərdə rayon icra hakimiyəti başçısının humanitar məsələlər üzrə müavini vəzifəsində çalışıb.

Tədbiri giriş sözü ilə Qax RİH-nin başçısı Musa Şekiliyev əçarəq Məmməd müəllimin fealiyyəti dövründə qazanılan uğurlardan bəhs edib, onun həyat yolunun rayon təhsil icmiyyətinə nümunə olduğunu vurğulayıb. Da-ha sonra Təhsil Nazirliyinin İnsan resursları şöbəsinin müdürü Mürad Camalzadə çıxış edərək təhsil nazirinin salamını Məmməd müəllimlə və rayon icmiyyətinə çatdırıb. Nazir Ceyhun Bayramovun Məmməd Xasiyevin işinə deyer vermesi məhz onun öz fealiyyəti ilə qazandığı hörmətin nəticəsi olduğunu bildirərək, Təhsil Nazirliyinin Fəxri Fərmanını və hədiyyəsinə ona təqdim edib.

Daha sonra məktəb direktorları, idarə və müəssisə rəhbərləri, müəllimlər çıxış edərək Məmməd müəllim haqqında öz xoş tövəsüratlarını bildiriblər, onu əsl təhsil fədaiyi adlandırbılar.

Qeyd olunub ki, ömrünün 48 ilini təhsilə həsr edən, vətənpərvər, dəyərli ziyanlı, əsl müəllim Xasiyev Məhəmməd Abdurrahman oğlu 1948-ci ildə Qax rayonunun Qaxmuğal kəndində anadan olub. 1971-ci ildə A.S.Puşkin adına Tbilisi Dövlət Pedaqoqi İnstitutunun Azə-

baycan dili və ədəbiyyat fakültəsini bitirib. 1971-ci ilin sentyabr ayından Qax rayonu Deymədağlı kənd tam orta məktəbində dərs hissə müdürü kimi əmək fealiyyətinə başlayıb. 1991-ci ilə qədər müxtəlif məktəblərdə dərs hissə müdürü vəzifəsində çalışıb. 1991-1992-ci illərdə rayon icra hakimiyəti başçısının humanitar məsələlər üzrə müavini vəzifəsində çalışıb. 1992-ci ilin sentyabrından isə Qax Rayon Təhsil Şöbəsinin müdürü vəzifəsində işləyir. 1996-ci ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü və Qax rayon təşkilatının sədr müavinidir. 2008-ci ildə cənab Prezidentin müvafiq sərəncamı ilə "Əməkdar müəllim" fəxri adına layiq görürlüb.

O, təhsil sahəsində republikamızın sayılbsıçelon ziyahılardındandır. İslədiyi müddət ərzində ölkə rəhbərliyinin, Təhsil Nazirliyinin bütün sərəncam və emrələrindən irəli gələn vəzifələri vaxtında və düzgün yerinə yetirmiş, fealiyyətində heç bir ciddi nöqsana yol verməmişdir. Onun rəhbərliyi dövründə rayonun müəllim və şagirdləri respublika seviyyəli tədbirlərdə rayonu layiqincə təmsil edib, buraxılış və qəbul imtahanlarının nəticələrinə görə son illərdə həmisi Qax əlkənin şəhər və rayonları arasında ön sıralarda olub.

Güney MAHMUDOVA,
Qax Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Modul tipli məktəblə tanışlıq

Saathli Rayon İcra Hakimiyəti başçısının müavini - icmiyyət-siyasi və humanitar məsələlər üzrə şöbə müdürü Reyyhan Ocaqova, təhsil şöbəsinin müdürü Seyidağa Kazimov və bir qrup valideyn şəhər 1 nömrəli ümumi orta məktəbdə yaradılan şəraitle tanış olublar.

Qeyd edilib ki, 8 sinif və 2 yardımçı otagdan ibarət olan rayonun ilk modul tipli məktəbi müasir avadanlıqlar və mərkəzləşdirilmiş istilik sistemi ilə təmin edilib.

Xalid NƏCİYEV,
Saathli Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Stolüstü tennis üzrə yarış

Abşeron Rayon Təhsil Şöbəsi və rayon gənclər və idman idarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə rayon məktəbliləri arasında XXII Spartakiadının programına daxil olan stolüstü tennis idman növü üzrə yarış keçirilib.

Redaksiyamızda daxil olan məlumatə görə, yarışın keçirilməsində məqsəd şagirdlərə oyunə həvəs yaratmaq, asudə vaxtlarının səmərəli təşkil olunması və rayon məktəbliləri arasında idman və dostluq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi olub.

Keçirilən yarışda rayonun 25 ümumtəhsil məktəbindən 50 şagird iştirak edib.

"Müəllim yeniliklərə açıq olmalıdır"

Samirə Cəfərova: "Mən öyrətməyi sevdiyim qədər öyrənməyi də sevirəm"

Samirə Cəfərova 1982-ci ildə Şəmkir şəhərində anadan olub. 2002-ci ildə Gəncə Dövlət Universitetinin İbtidai təhsilin pedaqoqikası və metodikası fakültəsini bitirib. Elə həmin ildən Gəy Göy şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbdə ibtidai sinif müəllimi kimi fealiyyətə başlayıb. 14 il həmin məktəbdə çalışıqdan sonra 2016-ci ildə müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsində iştirak edərək Gəncə şəhər 35 nömrəli tam orta məktəbdə pedaqoqi fealiyyətini davam etdirib. 2017-ci ildə yenidən yerdəyişmədə iştirak edərək İ.Qayibov adına Gəncə şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbə təyinat alıb.

- Müəllim adı sizin üçün nə ifadə edir?

- Müəllim adı mənim üçün çox dəyərli, qiymətli, həm də müqəddəs bir addır. Bu peşəni, bu vəzifəni mən dünən heç bir vəzifəsinə deyişmərəm. Körpələrlə işləmək, onlara nəyə öyrətmək mənim on sevimli məşgülüyyətimdir. Həm də mən öz işimlə, öz eməlimlə xalqına bir fayda vermemi özüme bir vətəndaşlıq borcu samaram. Müəllimlər təkcə öz akademik biliklərini şagirdlərinə ötürməklə kifayətlənməməli, onlara bir pedaqoq olaraq öz şagirdlərinin şəxsiyyətinin və psixologiyasının formalşmasına əvəzəndiməz işlər görməlidir. Bu, ilk baxışdan görünüşü kimi qədər və kompetensiyalar tələb edir. Belə ki, ibtidai sinif müəllimi öz ixtisası ilə yanaşı uşaq psixologiyası-

nü da daha dərindən bilməlidir. Uşaqlar məktəbe ilk qədəm qoyduqda onların həyatına bir fərqlilik gelir. Bu, onların psixoloji durumuna da təsir edir. Şagirdlərin bəziləri ilk dəfə olaraq valideynlərindən, evlərindən, həmisi sevgidələrini mühütdən ayrı düşür. Bütün bunlar bəs edir ki, uşaqlar psixoloji durumunda deyimlərini yaradırlar. Mən həm də şagirdlərinin psixologiyası və məktəbe adaptasiya olunması da fərqli olur. Bilirsiniz isə zaman şagird sinifə adaptasiya olmaq istəmir? O, ilk gün yeni düşdüyü mühütdə isti münasibet görəməkdə, müəllime inam və sevgisi olmadıqda həmin mühit onu sıxır və qəbul etdiyimiz adaptasiya problemini. Bu problemi həll etmek üçün valideyn müəllim-şagird-valideyn üçlüyü olduqca önemlidir. Bununla bağlı öz təcrübəni sizinle bölüşmək istərdim. Mən adaptasiyada problem yaşamamaq üçün tedris ili başlamamışdan əvvəl

təmir, bu mühitə uyğunlaşmaq, adaptasiya olmaq üçün çox çətinliyər.

- Müəllim-şagird-valideyn üçlüyü yaxşı nəticə alda etmək üçün vəcibdir. Bəs siz bu sahəni inkişaf etdirərək bəs bilimsinizmi?

- Əlbəttə, müəllim-şagird-valideyn üçlüyü təhsil sisteminin ayrılmaz bir hissəsidir. Bu üçlüdə daim birlikdə çalışmalıdır ki, təhsildə yaxşı nəticələr olda etmək daha asan olsun. Məsələn, götürək ele yuxarıda qeyd etdiyimiz adaptasiya problemini. Bu problemi həll etmek üçün valideyn müəllim-şagirdlərdəki o qorxular meğlub etməyi bacarmalıq. Təlimlər göldükde isə işimdə hər zaman təkmilləşməyi çox vacib istiqamət hesab etmişəm. Bunun üçün dəfələrə müxtəlif təlimlərde iştirak edərək, bu sahəni daha yaxşı öyrənməyə çə-

lmişəm. Gəncə şəhər ümumtəhsil məktəblərində fealiyyət göstərən məktəbəhəzirlər qrupu müəllimləri üçün müxtəlif vaxtlarda qısa və uzunmüddətli təlimlərdə təlimçi olaraq iştirak etmişəm. Belə təlimlərdə dəha çox sinif otagında həyata keçirilən müxtəlif tip oyular, şagird psixologiyası, məktəbə adaptasiya olunma kimi məsələlər birləşdikdə müzakirə olunur və öyrənilir. Ümumiyətlə məktəbəhəzirlər qrupunda düzgün təhsil almış uşaqların sonrakı təhsili də uşqulu nəticələr verir.

- Müəllim olmaq istəyənlər nə tövsiyə edərdilər?

- Müəllim olmaq istəyənlər bi-rinci onu tövsiyə edərdim ki, onlar bu peşəni seçirərlər, o zaman sevərək çalışıllar, şagirdlərini sevinçlər, onlara inansınlar, şagirdlərə ruhda yetişdirilsərlər, insanı keyfiyyətlər formalaşdırırlar. Bütün bunlarla yanaşı onlara akademik biliklər versinlər. Heç nəyə baxmadan, yorulmadan inkişafları üçün çalışıllar. Müəllim hər bir şagirdin şəxsiyyət kimi formalşmasında əsas rol oynayır. Müəllim olmaqla biz üzərimiz böyük bir məsuliyyət götürməş oluruz, əsasən də ibtidai sinif müəllimi olan insan. Çünkü bu peşənin sahibi bütün peşələrin özül rolunu oynayır.

Raminə MƏMMƏDOVA,
Gəncə Şəhər Təhsil İdarəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Səhifəni hazırladı: Şakir CƏFƏROV

Bəs niyə öz teatrının rejissorunu olmayasan?

Şübhəsiz ki, bu dünyada on kəndli varlıqlar “ümid dustaqları”dır. Dünyaca məşhur motivator Ziq Ziqlarnı bu ifadəsi sözün esl menasında motivasiya tapıntısı, şədevrdir. Bu tip insanları başqa cür bu qədər aydın təsvir etmək olmazdı. Şübhəsiz ki, siz de bəslənənlər görmüşünüz. Bu o kəndlərlər ki, nə vaxtsa bir gün var-dövlətli qohumunun ona külli miqdarda miras qoyub, dünəsimizi dəyişəcəyini düşünür. “Ümid dustağı,” o kəndlər ki, kükəçədə gəzərkən qutuya rast gələcəyinə, bu qutuya hirsətə pikk vurdugunda havaya minlərlə doların, manatın, avronun uçacağınu düşünür və bu pulun ona emin-amanlıq, xoşbəxtlik, hayat getirəcəyinə ümidi edir. Bu o insanlardır ki, hər səhər limanına gedib, xoşbəxtlik göməsinin sahilən yaxınlığına baxır. Halbuki özü de birlər ki, bəslənəni mövcud deyil, sadəcə ümidi edir və elə o ümidi dustağıdır. Ən acınacaqlısı odur ki, bu insanların fenomenal qabiliyyətləri olur.

Rod Cadkinsin qələmə aldığı bir hadisəni xatırlayır. Deyir ki, yaradıcılıq emalatxanasından birinin aktarıyor müraciet edib, problemlərini danışır. Bildirib ki, defələrlə müvaciət etsə də, rol ala bilməyib. Onun vəziyyətini müzakirə etdi. Hər hansı təməsəda iştirak üçün teatr rejissorlarının təsdiqinə ehtiyac var idi. “Bəs

Sənan NƏCƏFOV

“start up” layihənizi, bank hesabındaki vəsaitin artıb-azalmasını və s. Dünəncə sərhədsizdir. İndi təbii fəlakətdən ziyan çəkmis bir insan qrupunu göz öntüne getirin. Onlar no dünənlər? “Şükür Allah ki, biz salamat-qədər”. Felekatə qədər belə fikir ağıllarına gəlmirdi, elə deyilmə? Hava küləşinin bir balaca fərqli axını insan dünəncəsinə 180 dərəcə deyisir, bütün xəyallar duaya, Tanrıya sükürlərə çevrilir. Heyət bu qədər qəribə və dayışkəndir.

Deyl Karneqinin “Narahatlığa son verib yaşamaqə necə başlamalı” kitabında bir gənc haqqında söhbət açılır. Həmin gənc hər şeyə əsəbi reaksiya verir, heç kimlə yola getmir, hər zaman bəxtsizliyindən şikayetlərdir. Çekisi, sevdiyi qız, saçları, maşını, evi, bir sözə, her şey onu narazı salır. Bu narahatlı onu normal yaşamağa, özüne baxmağa imkan vermır. Dostlarından aralı düşür, depressiya ya uğrayır. Atası onun bu vəziyyətini ürək ağrısı ilə izleyir. Bir gün oğluna uzaq bir şəhərə getməyi məsləhət görür və vəzgaldala vidalaşma anında

Autizm pozuntusu ilə bağlı rəftarı dəyişmək üçün

Yeni layihə inklüziv düşüncə tərzini də artıracaq

⇒ Əvvəli səh.1

Niyazi RƏHİMOV

Bu sahədə hələ 2004-cü ildə Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyən layihələr həyata keçirilib. “Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan (saqlamlıq imkanları məhdud) uşaqların təhsilinin təşkili ilə əlaqədar Inkişaf Proqramı (2005-2009-cu illər)” çərçivəsində inklüziv təhsilin təşkili ilə bağlı YUNESCO-nun maliyyə destəyi ilə 3 pilot layihə həyata keçirilib. Layihə neticəsində 15 ümumi, 13 məktəbə-qədər təhsil müəssisəsində 268 nəfər əlliliyi olan uşaq inklüziv təhsilə cəlb olunub. Layihələrin müddətinin bitməsinə baxmayaraq, inklüziv təhsilə cəlb edilmiş şagirdlər müəssisələrdə təhsilini davam etdirirler.

Nazir müavini onu da diqqət çətdirib ki, 2015-2016-ci tədris ilindən YUNİSEF-ə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində “İbtidai təhsil səviyyəsi üzrə inklüziv təhsilin tətbiqi” layihəsinin icrasına başlamışdır. Layihə çərçivəsində xüsusi təhsil sahəsində köklü islahatların aparılması, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların ümumtəhsil məktəblərində inklüziv təhsilə cəlb edilməsi və bu sahədə yeni yanaşmaların tətbiqi həyata keçirilib. 4 pilot məktəbdə ümumilikdə 54 nəfər sağlamlıq im-

kanları məhdud şəxs inklüziv təhsilə cəlb olunub. Həmin şagirdlərdən 1-i autizm spektr pozuntusuna uşaqdır.

Nazir müavini saqlamlıq imkanları məhdud şəxslərin ümumi təhsil müəssisələrində inklüziv mühitdə təhsilinin təşkil olunması məqsədi ilə “2018-2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında əlliliyi olan şəxslər üçün inklüziv təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Programı” təsdiq edildiyini de sözlerine əlavə edib:

“Proqramının icrası ilə bağlı müzakirələr təşkili və təkliflərin hazırlanması üçün nazirliyin müvafiq şəxsi İşçi Qrupu yaradılıb, bir səra tədbirlər həyata keçirilir. Proqramın icrasında Təhsil Nazirliyi ilə bərabər Heydər Əliyev Fondu, Regionların İnkışafı İctimai Birliyi və UNICEF de iştirak edir”.

Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqları göstərilən dövlət qayğısına və valideynlərin maarifləndirilməsi, onların müvafiq bacarıqlarla, biliklərə yiyələnməsinin nezərdə tutulması ilə bağlı rəstəmələri deyib. Bu layihə çərçivəsində autizmləşmiş şəxslərin valideynlərinin bu sahədə bir mütəxəssis kimi formalaşmasına xidmət edir: “Hər bir uşaq ilk mülliimi onun valideyindir. Bu baxımdan autizm sahəsində valideynlər uşaqların əzəzolunmaz mülliimləridir. Layihə çərçivəsində valideynlərin maarifləndirilməsi, onların müvafiq bacarıqlarla, biliklərə yiyələnməsinin nezərdə tutulması ilə bağlı rəstəmələri deyib. Bu layihə çərçivəsində autizmləşmiş şəxslər üçün məlumat bazasının yaradılması, həm bu məlumat bazasına, həm də beynəlxalq standartlara uyğun təlim modullarının hazırlanması və dənə çox valideyn cəlb etməklə tələbələrin təşkil olunmasının nezərdə tutulduğu da nəzərə çatdırılır.

sahədə fəaliyyətin təkmilləşdirilmesi məqsədilə bəslə fərdi istiqamətləndirilmiş layihələr hazırlanı-

sin”. BP-nin həyata keçirdiyi layihənin uğurla neticələndirilməsi umid-var olduğunu bildirən Məhəbbət Vəliyeva bu istiqamətdə aparılan məqsədönlü işlər nəticəsində cəmiyyətdə autizm pozuntusu olan şəxslərə get-gedə münasibətin dəyişəcəyini de sözlərinə əlavə edib.

BP-nin vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli bildirib ki, layihə Azərbaycanda autizmlə gəncərlərin digərələri kimi təhsil ala biləsinə, peşəkar iş və ailə həyatına, cəmiyyətə integrasiya olunmalarına köməyi nəzərdə tutur. Layihənin “Birgə və sağlam” İctimai Birliyi tərəfindən həyata keçiriləcəyini deyən vitse-prezident diqqətə çatdırıb ki, layihə çərçivəsində təbligat və təlim proqramları cəmiyyətimizi bu barədə dənə məlumat edəcək, ölkəmizdə insanların autizm pozuntusu ilə bağlı rəstəmələri deyib. Bu layihə çərçivəsində autizmləşmiş şəxslər üçün məlumat bazasının yaradılması, həm bu məlumat bazasına, həm də beynəlxalq standartlara uyğun təlim modullarının hazırlanması və dənə çox valideyn cəlb etməklə tələbələrin təşkil olunmasının nezərdə tutulduğu da nəzərə çatdırılır.

Bilik əsas meyar kimi

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecində imtahan sessiyasının nəticələri qənaətbəxşdir

hanların şəffaf və obyektiv keçirilməsini, imtahan prosesində baş verə biləcək bütün neqativ halların qarşısının alınması üçün lazımi tədbirlərin görülməsini təqdir, tələbələrə öz biliklərini ifadə etmək üçün yaradılan şəraitdən məmənluq ifadə ediblər. Payız semestrinin imtahan sessiyasında tələbələrin gəldiyi zaman qəbulu və araşdırılması məqsədilə imtahan Qərargahı və Apelyasiya Komissiyası keçirilir.

Payız semestrinin imtahan sessiyası Tədris şöbəsinin imtahan gruppuna tərəfindən idarə olunub. Apelyasiya Komissiyasının və imtahan Qərargahının əlaqə telefonları bütün tələbələrə elan edilib, kollecin saytında və facebook sohbetində yerləşdirilib. İmtahan sessiyasında tələbələrin gəldiyi zaman qəbulu və araşdırılması məqsədilə imtahan Qərargahı və Apelyasiya Komissiyası keçirilir. Qərargahın məsələlərini təqdim etmək üçün şəraitdən məmənluq ifadə ediblər. Payız semestrinin imtahan sessiyasında tələbələrin gəldiyi zaman qəbulu və araşdırılması məqsədilə imtahan Qərargahının əlaqə telefonları bütün tələbələrə elan edilib, kollecin saytında və facebook sohbetində yerləşdirilib.

ADPU-nun rektoru professor

Cəfer Cəfərov, Tədris işləri üzrə

prorektor Eldar Aslanov və Tədris

departamentiñin rəhbəri Sənan

Əliyev Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecində keçirilən imtahan prosesini müşahidə edib, imtahanlar üçün yaradılmış işçi gruppularının işi ilə tanış olaraq öz rəy və təkliflərini veriblər.

İmtahan Qərargahının rəhbəri Nigar Şirəliyevanın verdiyi məlumatı göre, yanvarın 3-dən fevralın 2-dək qərargaha ümumilikdə 173 nəfər müraciet edib, müraciətlər diqqətlə araşdırılıb. İmtahanlarla bağlı edilən 148 müraciətin 125-i tələbələrin xeyriyə həll edilib, 48 müraciət isə əsəssiz hesab edilib.

Apelyasiya Komissiyasının sədri Akif Əliyevin verdiyi məlumatı göre, yanvarın 3-dən fevralın 2-dək komissiyaya ümumilikdə 1241 müraciət daxil olub. Bu müraciətlər araşdırılıb, onlardan 443-ü tələbələrin xeyriyə həll edilib, 48 müraciət isə əsəssiz hesab edilib.

Həmçinin valideynlərlə əlaqənin yaradılmasına, təhsil ekspertlərinin və tələbələrin informasiya vasitələri nümayəndələrinin kollecdə olaraq imtahan prosesini izləmələrinə yüksək qiymətləndirilib, məqədilə 6 nəfərdən ibarət Apelyasiya Komissiyası, 5 nəfərdən ibarət imtahan Qərargahı yaradılıb.

Payız semestrinin imtahan sessiyası Tədris şöbəsinin imtahan gruppuna tərəfindən idarə olunub.

Apelyasiya Komissiyasının və imtahan Qərargahının əlaqə telefonları bütün tələbələrə elan edilib, kollecin saytında və facebook sohbetində yerləşdirilib.

ADPU-nun rektoru professor

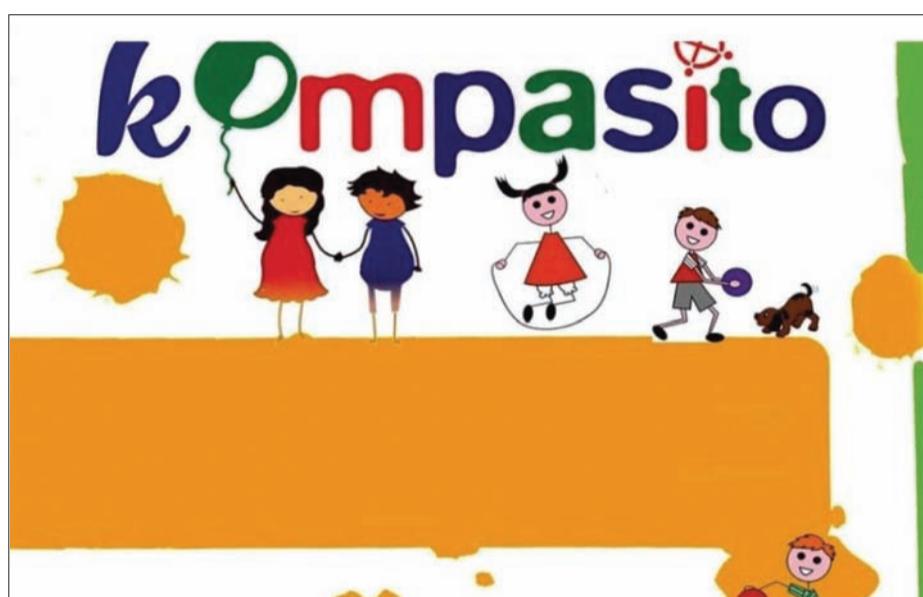
Cəfer Cəfərov, Tədris işləri üzrə

prorektor Eldar Aslanov və Tədris

departamentiñin rəhbəri Sənan

Su DAMLALARI

"Kompasito" dərs icmalları

Hər tərəf sudur, amma içmək üçün
bir dəməc da yoxdur

Fəslin mövzusu:

Ötraf mühit, ümumi insan hüquqları

Çətinlik dərəcəsi: II dərəcə

Yaş həddi: 7-13 yaş

Tələb olunan vaxt: 60 dəqiqə

İştirakçı sayı: 5-20 uşaq

Oyunun növü: Praktik telim, prioritətlerin müəyyenləşdirilməsi, müzakirə

Xülasa: Uşaqlar suyu necə qənaətlə is-

tifadə etmək olar problemini həll edirlər.

Onlar ötraf aləmin ən müümən resurs-

lardan birinin qorunmasına şəxsi fəaliy-

yetlərinin əhəmiyyətini müzakirə edirlər.

Vəzifələr:

* Gündəlik həyatda təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə anlayışını inkişaf etdir-

* Su ehtiyatlarının və ümumiyyətlə, ötraf mühitin qorunması yollarını müzakirə etmək.

* Uşaqlara öz hüquqlarını dərk etmək-də kömək etmək.

* Təbii ehtiyatların səmərəli istifadəsi-ni və suya qənaət ilə əlaqədar fərdi fəaliyəti rəğbətləndirmək.

Həzurlıq:

* Sınıfda uşaqların sayı qədər stəkan və ya fincan hazırlamaq.

* İki litrik su qabını su ilə doldurmaq. Qabda bütün stəkanları doldurmaq üçün ki-fayat qədər su olmalıdır. Sınıfda çox uşaq olduqda daha çox qab hazırlamaq.

* Suya qənaət etmək üçün fincan və ya ayrı bir qab hazırlamaq.

* "Paylama materialı" bölməsində verilən "Su daması"nın surətini hər bir uşaq üçün çıxarmaq.

Məteriallar:

* İki litrik su qabları

* Hər bir uşaq üçün stəkanlar və ya fincanlar

- * Hər bir uşaq üçün çay qaşığı
- * Qənaət olunmuş suyun saxlanması üçün fincan və ya ayrı bir qab
- * Flipçart vərəqləri və lövhə
- * Kağız və qələmlər

Təlimat:

1. Suyun vacibliyinin mümkün qədər çox səbəblərini göstərməyi uşaqlardan xahiş edin (məsələn, bitkilər, heyvanlar, insanlar, sonaya, kond təsərrüfatı və istirahət üçün).

Sudan qənaətlə istifadə etmək anlayışı ilə tanış etmək üçün belə suallar verin:

- * Yer üzündə suyu harda tapmaq olar? (ocean, qütb buzlaqları, şirin su mənbələri)
- * Yer üzündə insanların istifadəsi üçün yaralar su nə qədərdir? (97% oceanlar, 2% qütb buzlaqları, istifadə üçün cəmi 1% şirin su yaralarıdır)

- * Su olmasa Yer üzü nəyə bənzəyər? Bəs su az miqdarda olsa?

- * Yerin hər tərəfində içməli su bərabər paylanıbmı?

- * Hazırda şirin su mənbələrini hansı təbiət hadisələri quruda bilər?

2. "Uşaqlara gündəlik olaraq sudan necə istifadə edirlər?" mövzusunda beyin həm-ləsi keçirin (məsələn, xörək hazırlamaq, çiməmkən, paltar yumaq və s.). Bütün bunları flipçart vərəqində və ya lövhədə qeyd edin.

3. Bildirin ki, bu oyunda onlar sudan daha qənaətlə istifadə yollarını müəyyən etməlidirlər.

Uşaqlara bir qab göstərin və deyin ki, gün ərzində bütün qrupun işlədəcəyi suyun həmin qab həcmində olacağını təsəvvür et-

sinsər. Çox diqqətlə olmalıdır ki, su boş yərə istifadə olunmasın.

4. Hər uşaq bir stəkan verib onu su ilə doldurun. Bildirin ki, hər birinin gün ərzin-də alacağı suyun miqdarı bu qədərdir.

Uşaqlar gündəlik istifadə etdikləri suyun miqdarını tapmalıdır. (Avropada gün or-

zində bir insan orta hesabla təxminən 135 litr su istifadə edir). Uşaqlara Təlimatın 2-ci addımdında tərtib olunmuş "Sudan necə istifadə edilir?" siyahısını xatırladın.

5. Uşaqlar qərara gəlməlidirlər ki, suya qənaət etmek üçün gündəlik rejimlərində necə dəyişiklik etməlidirlər. Onlara düşmənlik üçün vaxt verin. Deyin ki, bir çay qaşığı suyu bir litr suya bərabər hesab etsin-lər. Hər bir uşaq yaxınlaşın, onun nə qəra-ra gəldiyini soruşun və qənaət etdikləri bir neçə çay qaşığı suyu qaba töküñ. Uşaqlar dan fikirlərini "Su daması" paylama vər-qində yazmağı xahiş edin.

6. Hami fikrini səsləndirdən sonra bildirin ki, qənaət olunmuş su bütün qrupa məxsusdur.

İzah edin ki, her uşaq gündəlik suya qənaət edənə qədər qab dolu qalacaq. Əks halda qrupun suyu qurtaracaq.

7. Qrup qərara gəlməlidir ki, qənaət olunmuş su ətraf aləmin ehtiyacları üçün necə istifadə ediləcək. Uşaqlardan xahiş edin ki, onlar bu qərara birgə gəlsinlər. Həmin sudan tokrar istifadə edə bilərlər-mi?

Suya qənaət etmək üçün sinfin tədbirlər planını tərtib edin. Məsələn, yarımlitlik qabları və 10 litrlik vedrələrin vasitəsi ilə uşaqlar gün ərzində nə qədər su istifadə etdiklərini təxminəni ölçə bilərlər. Onlar bir həftə ərzində bunun qeydiyyatını apara bilər. Suya qənaət etməyin çətin olub-olmadığını və bu barədə onların fikirlərini öyrənmək üçün bir həftədən sonra müza-kirəyə qayıdın.

Təhlil və qiymətləndirmə:

1. Aşağıdakı sualları verməklə oyunu təhlil edin:

* Hər gün suyu bizi nə üçün lazımlı olduğunu xatırlamak asanlı oldu?

* Sudan necə istifadə etmənidə sizin üçün yeni ne iş oldum? Bəs ailəniniz sudan istifadə etməsində? Bəs ictimai yerlərde (məsələn, məktəbdə, xəstəxanada, ictimai binalarda və parklarda)?

* Niyə sizin gündəlik tələbatınıza lazımn olan suyun bir hissəsini vermək qərarına gəldiniz?

* Gündəlik həyatda suya necə qənaət edə bilərsiniz? Suya qənaət etməyin hansi yolu sizin üçün daha çətin olardı?

* "Ümumi suyu" necə işlətmək qərarına gəlmək sizə çətin oldu? Qrupun qərarı ilə razılaşınız? Bu sudan daha necə istifadə edə bilərsiniz?

2. Uşaqları sudan qənaətlə istifadə problemini ümmüniləşdirməyə getirin:

* Nə üçün suya qənaət etmək vacibdir?

* İnsanlar ehtiyacları olan miqdarda su-

yu tapmayanda nə baş verir?

* Bizim rayonun istifadə etdiyi su haradand götürülür? Bize necə golub qatır?

* Bizim rayon suyun istifadəsində israfçılıq yol verirmi?

3. Aşağıdakı sualları verməklə insan hüquqları ilə əlaqə yaradın:

* Su həyat və yaşamaq üçün çox vacibdir. Hayat və yaşam üçün ətraf aləmdən daha hansı zəruri təbii ehtiyatlar var?

* Təmiz su, təmiz hava kimi təbii re-surslardan istifadə üçün bütün insanların imkanı varmı? Əgər resurs varsa, lakin keyfiyyəti o qədər də yaxşı deyilsə, onda nə baş verir?

* Bu resursların keyfiyyətini təmin etmək üçün kim cavabdehdir?

* Hər bir insanların keyfiyyətli təbii re-surslardan istifadəsi üçün uşaqlar nə edə bilər?

Təhlilin sonunda uşaqlardan "Su daması" vərəqində yazdıqlarına nəzər yetir-məyi, suya qənaət ilə əlaqədar yeni ideya-lar və öz mühitində istifadə yollarını əlavə etməyi xahiş edin. "Su daması" vərəqləri ni otağın bir küncündə yerləşdirin ki, uşaq-

bil inkişaf - həyat arasında əlaqəni vurgu-layın.

Fəaliyyət üçün ideyalar:

* Suya qənaət etmək üçün sinfin tədbirlər planını tərtib edin. Məsələn, yarımlitlik qabları və 10 litrlik vedrələrin vasitəsi ilə uşaqlar gün ərzində nə qədər su istifadə etdiklərini təxminəni ölçə bilərlər. Onlar bir həftə ərzində bunun qeydiyyatını apara bilər. Suya qənaət etməyin çətin olub-olmadığını və bu barədə onların fikirlərini öyrənmək üçün bir həftədən sonra müza-kirəyə qayıdır.

* Uşaqlarla "Cırklənmə patrulu" oyunu keçirin. Məktəbin yanında çay və ya su hövzəsi varsa, ona diqqətlə baxınlar. Suda və ya sahilde zibil olduğunu yoxlasınlar. İnsanlar bu suyu necə istifadə edirlər?

* Uşaqlarla ötrəfi gəzin, zibilin necə yi-giləsməsi, emal olunması üzüllərini təhlil edin. Ötrəf mühitin təmiz olmasının vacibliyini izah edin.

* Təbii resurslardan fərqli formada isti-fadə yönündə uşaqlarla səhəbet aparın (sağlam qida, su, qaz, işq və s.). Göstərin ki, hər bir şəxsin fəaliyyəti qlobal vəziyyətə təsir edir.

Kiçik bir dəyişiklik resurslardan stabil istifadəyə yardım edir.

Aparıcıya tövsiyə:

* Uşaqların dərk etməsini kömək edin ki, "ötrəf aləmin" qorunması əsası insan hüquqlarının, həmçinin hər bir insanın ya-shamaq hüququnun qorunmasından asildir.

Adaptasiya:

Aşağıdakı sualları verərək, yuxarı yaş qrupu uşaqları ilə təbii resurslardan istifa-də, davamlı inkişaf və yaşamaq hüququnu ki-mi daha müərrəd mövzularda müzakirə aparmaq olar:

* Hər bir insanın Yer üzündəki bütün resurslara və suya olan hüquqlarını qoru-maq üçün nə etmək olar?

* Yer üzündə ehtiyat mehdud olan di-ğer resurslar var mı?

* Necə etmek olar ki, gələcək nəsil hə-yat üçün vacib olan bütün resurslardan isti-fadə edə bilsin?

Əlavə məlumat:

"Su daması ilə seyahət" adlı dərs və-saitində suyun müxtəlif aspektləri üzrə əsas faktlar, maraqlı məlumatlar və praktik oyunlar var. Burada suyun mənşəyi, insa-ların işlətdiyi suyun miqdarı, kənd təsərrüfatı, sonaya və meişət ehtiyaclarında suyun istifadə yolları, suyun çirkəlnəmə problemi və s. barədə məlumat yerləşdirilmişdir.

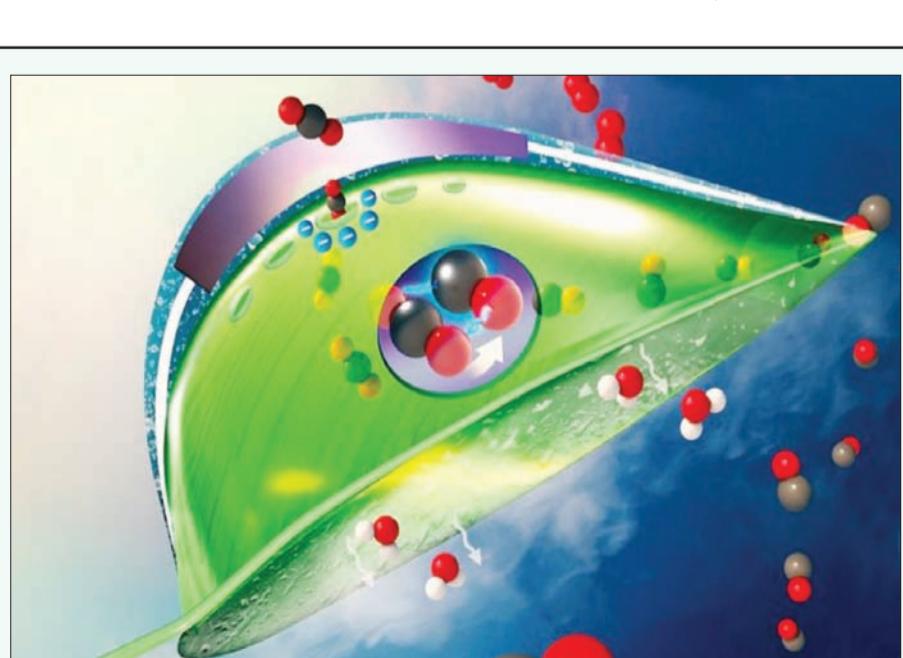
Süni yarpaqlar

Global istiləşmə ilə mübarizədə kömək edəcək

kapsula bağlamağı təklif edirlər. Günəş işığı ilə isidilən membran suyun buxarlanmasına imkan verir. Su membran keçərkən havadan karbon qazını çəkir. Kapsulun daxilindəki süni fotosintez bloku karbon dioksidi monooksidən təsir etdir. Monooksidı çi-

xardaraq müxtəlif sintetik yanacaq növlərinin hazırlanmasına əsas kimi istifadə etmek olar. Ayrlanan oksigen ətraf mühitə buraxılır.

Hesablamalara görə, uzunluğu 1,7 metr, eni 0,2 metr təşkil edən 360 yarpaq gün ərzində təxminən yarım ton karbon oksidən ibarətdir. Monooksidı istehsal etmək

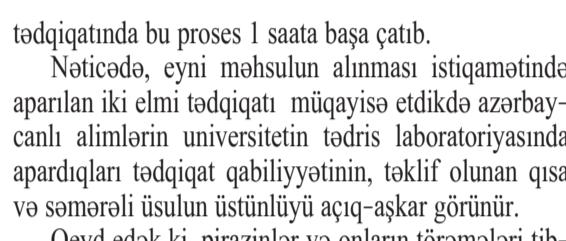
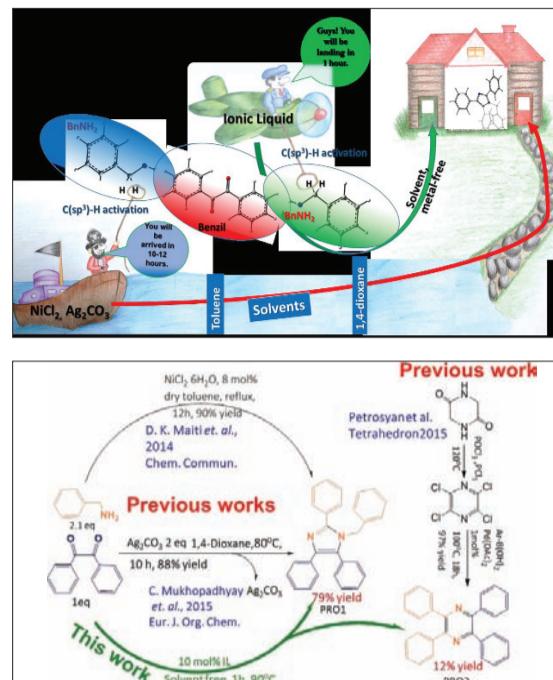
BMU müəllimindən mühüm elmi yenilik

O, məqaləsi ilə erməni alimin nəticələrini alt-üst edib

Bakı Mühəndislik Universitetinin “Kimya mühəndisliyi” kafedrasının müdürü Yusif Abdullayevin dünəcə tanınmış “Elsevier” nəşriyyatına aid olan 4,5 im-pakt faktoru “Journal of Molecular Liquids” jurnalında elmi məqaləsi nəşrə qəbul olunub. Azərbaycanlı alim “Experimental and computational study of metal-free Brønsted acidic ionic liquid catalyzed benzyllic C(sp³)-H bond activation and C-N, C-C cross couplings” adlı məqaləsi ilə erməni alimi Andranik Petrosyan və onun tədqiqatçı yoldaşlarının Almaniya universitetlərindən birinin laboratoriyasında apardığı tədqiqatın nəticələrini alt-üst edib.

Məqalədə BMU-nun alimi çoxəvəzli pirazinlərin sintezi məvcud üßüllərlə alternativ olaraq ekoloji təmiz, atom ekonomik və qisa müddətli metod təklif edir. Bu metoddan istifadə etməklə BMU-nun tədqiqat laboratoriyasında optimallaşdırılmış işləri aparılıb və məhsulun çıxımı artırılıb. Ağır və bahalı metal katalizatorunun alternativi kimi ucuz ion mayesi katalizatorlu işlətməklə qısa müddətə solvent istifadə etmədən çoxəvəzli pirazinlərin alınması elmi yenilikdir.

Öslən erməni olan A. Petrosyan və onun tədqiqatçı yoldaşları aşağı im-pakt faktoru “Tetraheron Vol” jurnalında nəşr etdiyi məqaləsində pirazinlərin alınmasına çoxmerhələ və çox bahalı katalizatorlardan istifadə edərək 18 saat sərf etdiyi haldə, Yusif Abdullayevin

tədqiqatında bu proses 1 saatə başa çatub. Nəticədə, eyni məhsulun alınması istiqamətində aparılan iki elmi tədqiqatı müşayiəti etdikdə azərbaycanlı alimlərin universitetin tədris laboratoriyasında apardıqları tədqiqat qabiliyyətinin, təkli olunan qisa və somerəli üsulun üstünlüyü açıq-əşkar görünür.

Qeyd edək ki, pirazinlər və onların törəmələri təbəbüyük əhəmiyyət kəsb edir. Bunlar bioloji aktivliyə malikdir, az toksik maddələr olduğuna üçün farmakofor kimi istifadə edilir.

“Beynəlxalq elmi jurnallarda məqalələrin yazılması texnologiyaları”

“Clarivate Analytics” şirkətinin eksperti ADPU-nun professor-müəllim heyəti üçün seminar keçirib

Oruc MUSTAFAYEV

Dünyanın her gün deyişen elmi mənzərəsində rəqabətlilik her bir universitetin fealiyyətindən önemlisi trendləri üzərə çıxmaqdır. Ali məktəblərin beynəlxalq rəqabət qabiliyyəti ilinin gücləndirilməsində alımların üzərinə mübəhm vəzife düşür. Alımlarımızın keyfiyyətli elmi məhsullarla çıxış etməsi, tədqiqatçıların nəticələrinin keyfiyyətli elmi bazalarda indeksləşən nüfuzlu jurnallarda dörci ali məktəblər üçün heyati əhəmiyyət daşıyır. Bu kontekstdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamı ilə “Elm günü”nün təsis edilməsi ilə əlaqədar ölkəmizin ali təhsil müəssisalarında keçirilən silsilə tədbirlər mühüm əhəmiyyət daşıyır. Belə tədbirlərdən biri kimi Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində (ADPU) professor-müəllim heyəti üçün “Beynəlxalq elmi jurnallarda məqalələrin yazılması texnologiyaları” mövzusunda “Clarivate Analytics” şirkətinin Rusiya bölməsinin elmi informasiya resursları üzrə eksperti, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Valeriya Kurmakayevanın iştirakı ilə keçirilən seminarı göstərmək olar.

Tədbiri giriş sözü ilə açan ADPU-nun Elm və innovasiyalar şöbəsinin müdürü, dosent Yusif Aliyev məruzeçi ekspert Valeriya Kurmakayeva rektor, professor Cəfər Cəfərov və tədbir iştirakçıları admin- dan salamlayaq ADPU və “Clarivate Analytics” arasında yaradılan əməkdaşlığı əhəmiyyətindən da-

nışb. O bildirib ki, təhsilsə dövlət seviyyəsində göstərilən diqqət və qayğı sayısında artıq Pedaqoji Universitetdə keyfiyyəti tədris yanaşı, müükəmməl elmi-tədqiqat işləri də aparılır. ADPU-nun hedəflərindən biri də Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə təsdiq olunmuş “Ali təhsil müəssisələrinə “Tədqiqat universiteti” statusu verilməsi üçün tələbələr”ə cavab verən universitet modelinə keçidə nail olmaqdır. Bunun üçün doktorantura seviyyəsində kadr hazırlığı aparılan zaman əsas diqqətin “Web of Science”, “Scopus” kimi beynəlxalq elmmetrik bazalara daxil olan jurnallarda məqalələrin çap olunmasına şərait yaradılmış vacib amil olaraq ömən çəkilib. Bunun da nəticəsində son üç ilde ADPU alımlarının im-pakt-faktorlu jurnallarda çap olunan məqalələrinin sayı 4,5 dəfə artıb. Həmçinin Y. Aliyev qeyd edib ki, ADPU-da professor-müəllim heyəti, kafedralar və fakültələr arasında “Reytinq qiyamətləndirilmesi”nin tətbiq edilməsi ilə yaranmış rəqabət mühiti sayəsində əsaslı müsbət döñüş baş verib. ADPU əməkdaşları arasında “Clarivate Analytics” in siyahısına düşən beynəlxalq elmi jurnallarda məqalələrin çap etdirilməsi əsas diqqət yetiriləcək bir çox məqamlar toxunub. Ekspert nüfuzlu elmi jurnallara məqale yazılan zaman diqqət ediləcək bir çox parametrlər dair izahatlar verib.

Seminarın sonunda ekspert universitetin professor-müəllim heyəti, professor Asof Zamanovun “Clarivate Analytics” in siyahısına düşən beynəlxalq elmi jurnallarda məqalələrin çap etdirilməsi dəha böyük tələbat yarandığını deyən Y. Aliyev “Clarivate Analytics” şirkətinin imkanlarından istifadə etməyi ən doğru seçim kimi öne çəkdiklərini bildirib. Pedaqoji universitetin elm və innovasiyalar üzrə prorektoru, professor Asof Zamanovun təşəbbüsü ilə “Clarivate Analytics”

Şərəflə yaşanan ömür

Vidadi BOSIROV,
ADU-nun pedaqogika
kafedrasının dosenti, pedaqogika
üzrə fəlsəfə doktoru

Ta qədim zamanlardan müəllim əməyinin qüsdiyyəti, əzmkarlığı barədə xeyli dəyərlə fikirlər söylənilmişdir. Müəllim adının şəraf və ley-qətinin her seydi uca tutan pedaqo-jii fikir mücahidlərimiz, tanınmış müəffəkkirliklərindən bəs sahədə maarifləndirmə istiqamətində sanballı tövsiyələr vermiş, zəngin əməli nümunələr göstərmişlər.

Vaxtilə, böyük ideoloq, görkəmli məarifşəhər, türk-müsləman dünyasının milli tərəqqi carşısı olan İsmayılov boy Qaspralı (Qasprinski) müəllimi xitabən yazdırıb: “Ey müəllim! Üç qə-piklik peronun (gələminin) ucunu mürəkkəbə batırıb yazma. Sen onu ürəyimin qanına batırıb yaz”.

Bu barədə məlumatı ona görə xatırladı ki, müəllimin ismi, seneti, nüfuz xalq arasında həməsi uca tutulmuş, daima milli və ümuməşəhərli dəyərlərindən daşıyıcısimasına çevrilmişdir.

Müasir dövrün cəhənsülmü ideyalarının yaradıcısı, ümummilli lider Heydər Əliyev “Mən Yer üzündə müəllim adından yüksək ad tanımam” fikri ilə bəs admı müqəddəslək statusunu bir dəha qeyd etmişdir.

Bu gün də öz şəxsi əmək fəaliyyətini bəs admı çirğindən oks etdirən qodır-qiyəmli müəllimlərimiz çoxdur. Birləşdən biri də Lənkəran Dövlət Universitetinin “Humanitar fənlər” kafedrasının müdürü, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Afiq Xanoğlan oğlu Əliyevdir. Onun pedaqo-jii əmək fəaliyyəti qaynar və işğur bir mühitdə - ziyyət ailesində pərvəs təpmüşdür. Bu müqəddəs adın işığında uğurlu addımlar atmağın min bir sırı dünyasına sahib olmağın ilkin nümunələrinə, öz doğma ocağından - atası Xanoğlan Əliyevin müəllimlik keyfiyyətlərinəndən exz etmişdir.

Afiq müəllimi bər qırınəndən artıq olaraq, taniyırı, onun haqqında fikir və dinişincələrim çoxdur.

Bu zəhmətə, dəstçənlə, sədəqəli insannı 60 illik ömür yoluńn bundan sonrakı məqamlarını dəxəylan göz öününe gotırıb, onun həyat xronikasına bələd bir adam kimi, həmkarının şərəfi və bəzən da keşməkəli ömür-gün tələyi ilə oxucuları da tamış etmek istəyi ilə bə yaxını həzirladırm.

Onun doğuldugu ailə mühiti əs-ziyahi təşəsi, məarifşəhərlik mütəsəsəsi kimi bu gün de insanlara yaxşı tanışdır.

Afiq Əliyev 84 illik mənali ömrün 65 ilindən coxunu xalqın məariflənməsinə, təhsilinə həsr etmiş Füzuli rayonunun Kürdmahnudlu kəndində əlli il məktəb direktori işləmiş, insanlar dərin hörmət və məhəbbətini qazannmış el aşıqqalı, “Şəref nişanı” ordenli Xanoğlan Murtuza oğlu Əliyev ailenindən dənəyaya göz açmışdır.

Mən onun yaradıcı fütühatına, şəxsi əqidəsinə, elmi dənəyagörüşünə, bədii-estetik təfəkkürünə çox yaxın-dan bələdəm. Xaraktercə sərt və tələbkər, fiziki cəhətdən cılız, lakin sağlam, eqida baxımdan yurdsevər, təsəssübə mövqeyə malik Afiq müəllimi həmkarlarına sevdirən xüsusiyyətlər onun bütün bir şəxsiyyətini ilə bə yaxını həzirləndirməsi xəbər verir.

Bu gün 60 illik bir ömrün zirvəsi - çox çətinliklə, lakin şərəfi bir yolla gəlib çatan Afiq müəllimin peşə-sənət yolunda qazandığı uğurların hər bir xoş xatirə doğuran anları adəmdə xoş və gümrək hissələr oyadır.

Öten əsrin məlum son hadisələri, Qarabağ torpağının böyük savaş, ölüm-dirim girdəbina çevrilənəsi bu regionda yaşayan həmvətənlərinin taleyine ağır məşəqqətlər, acı məqamlar yaşatdığı kimi, onun da bext və həyat sınaqlarına sənsiz sarsıcı zərbələr vurdu. Ağıl və zəka gücündən bərən qat istifadə edib, kənd ziyyəlləri, bölgə gencləri ilə vətəndaş-ziyəli, sadıqəs övlad, yenilməz azərbaycanlıq od-ətesi ilə megrur bir yol tutdu. Çalışdıgi məktəbin, böyüyü kənd mühüritinə yığı düşmən-

lət Universiteti Elmi Şurasının üzvü, Elmi-metodik şurasının katibi, Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri olmuşdur. Hazırda həmin universitetin Elmi Şurasının və Elmi-metodik Şurasının üzvüdür.

Kafedrada “Şəxsiyyətin inkişafı və formalması” problemi üzrə el-mi-tədqiqat işi aparır. Beş metodik vəsait, bir dərs vəsaiti, on fəm programı, 50-yə qədər elmi məqalə və tezisin müəllifi, bir kitabın tərtibçisidir. LDU-da, homçının digər məktəblərde keçirilən respublika və beynəlxalq konfranslarda moruzlərlə çıxış edir.

2000-2014-cü illərdə müxtəlif proqramlarda dairəsində keçirilən təlim kursları və treninglərdə feal iştiraka görə sertifikatlarla təltif olunub.

Bir neçə ay bundan önce şəhidi oldğum bir epizodu oxucularla bələşmə istəyirəm. Lenkeran Dövlət Universitetinin 2-ci tədris korpusunda keçirilən “Müəllim günü” mərasimindən mən də dəvətlə idim. Rektor vəzifəsinə icra edən professor Natig İbrahimovun təqdimatında fəxri fərmanlarla təltif olunanlar cərgəsində Afiq müəllim, siz nə ecəb indiyədək buna layiq gərəkləmemisiniz” - Doğrusu, hamı heyrətdə qaldı. Ele hemisəki kimi, Afiq müəllim öz doğma ocağında se-miimi ohval yaradaraq əməkdaşlarına həssas münasibət göstərən Natig müəllimə gülməsər bir baxışla dedi: “Natig müəllim, men fəxri idarəm ki, bu mükafatı şəxson sizin əlinizdən alıram. Bu, mənim üçün böyük fəxridir”. Əlbəttə, bu müddət ərzində Afiq müəllimin özüne həmişə sirdə, vəfəli, ümidiyərə dostları da çoxalmışdır.

Yaxşı xatırlayıram: Lənkəran Dövlət Universitetinin “ilk qarangusları”ndan olan pedaqo-jii elmlər doktoru, professor, mərhum Əjdər Ağayevin (o, yubilyar elmi rəhbəri, məsləhətçisi olmuş, həm də ona mənəvi atlıq etmişdir), aramızdan çox erkən getmiş, pedaqo-jii elmlər namizədi, dosent Rəsul Abdulovun və bəs təsirlerin müəllifinin birgə əməkdaşlıq yolunda fealiyyətini, işgizarlı keyfiyyətlərini özüne ərməğan bilən Afiq müəllim daim özü də onlara qəmxar olmuş, böyük marağın böyük kicik yerini bilmışdır.

Bu gün da qaynar əmək, pedaqo-jii fealiyyət sahəsində uğurlu çalışan Afiq müəllim öz istedad və qabiliyyətimi gönçlərə aşılamaqdən yorulur. Onun özüexas auditoriya intizamı, tələbələr inadkarlığı var. Tələbələr nə qədər humanist münasibət isti, helim doğmaliq göstərəse de, bir o qədər dərəcədən tələbə osasında iş qurur.

Zəngin pedaqo-jii fealiyyət missiyasını hem de yüksək seviyyəli elmi araşdırmaşlarla hasılı gotiren Afiq müəllim elmi və tədris metodik işlərin kamil biliçisi kimi də özünü təsdiqləmişdir. Eyni zamanda, 1991-1996-ci illərdə Azərbaycan Elmi Tədqiqat Pedaqo-jii Elmlər İnstitutunun (indiki Təhsil İnstitutun) dissertanti olmuş, 1996-ci ilde “Yuxarı sinif şagirdlərinə vətəndaşlıq layeqatı torbəsi üzrə işin təşkili yolları” mövzusunda disertasiya müdafiə edərək pedaqo-jii elmlər namizədi dərəcəsinə layiq görülmüşdür. Həyatının sonrakı məqamlarını işə ölkəmizin cənub incisi olan Lənkəran rayı ilə bağlamışdır.

1999-cu ildə Lənkəran Dövlət Universitetinin “Pedaqo-jika və psixiologiya” kafedrasının ovvəlcə müəllim, sonra isə baş müəllim, kafedr müdürünin müavini vezifəsində işləmişdir. Xüsusun onun “Pedaqo-jika və psixiologiya fenlərinin tədrisində yeni problemlər və onların həlli yolları” və “Heydər Əliyev irsində milli vətəndaş-ziyəli konsepsiyası” istiqamətində apardığı aktual problemlərin qoyulşası, pedaqo-jii fealiyyətindən istifadə edərək pedaqo-jii elmlər namizədi dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

Afiq müəllimin təhsil təşkiliçisi kimi də fealiyyəti uğurludur. O, çalışdıği kafedrannan her bir əməkdaşının elmi-yaradıcı fealiyyətinə həssas münasibət göstərir, maksimum seviyyədə yüksək dərəcə və destek verir.

Afiq müəllimin en böyük, ülvi arzusu, Qarabağın azadlığı, Vətənin yağı dəşmən istilasında olan torpaqlarının tezliklə qaytarılmasıdır. Öz yağı zirvesinin 60 illik seviyəsindən sonra təntənəli məqamlarını doğma Qarabağda, onun füsunxar qoyundan keçirməkdər.

Bu gün 60 illik bir ömrün qanadlarında geniş ənginliklərə yol açan sevimli ziyyəli, mətin insan, leyqəli vətəndaş və fədəkar təhsil işçisi kimi tənqidimiz Afiq Xanoğlan oğlu Əliyev inanırıq ki, bundan sonra da

Təhsil robotlarının tətbiq olunduğu məktəbə mediatur

Robot texnologiyasından istifadə məktəbə təcrübəsinə innovasiya və yaradıcılıq gətirir

Fevralın 15-də Bakı şəhəri 162 nömrəli tam orta məktəbə mediatur keçirilib.

Meditaturnun məqsədi məktəblərdə keçirilən təhsil robotları məşğələləri haqqında media nümayənlərini məlumatlaşdırmaq olub.

Meditatürda bildirilək ki, "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın uğurla həyata keçirilməsi nəticəsində məktəblərde təhsil robotlarının tədrisi integrasiyasına xüsusi diqqət yetirilir. Belə ki, Təhsil Nazirliyi tərəfindən son iki ildə Bakı, Sumqayıt, Lənkəran və Mingçevir şəhərlərində 20 ümumtəhsil müəssisəsində təhsil robotları ilə təmin olunub.

Təhsil robotları ilə təmin olunan məktəblərin informatika otaqlarına "Lego Education" təhsil həllərinə uyğun tərtibat verilib, otaqlar avadanlıqlar üçün mebellərlə təchiz olunub. İnformatika, fizika, riyaziyyat və ibtidai sinif müəllimləri xüsusi sertifikasi olan xarici mütəxəssisler tərəfindən keçirilən təlimlərdə iştirak edib, robotların programlaşdırılması, təhsildə tətbiqi və integrasiyası barədə biliklər yiyələnilən.

Qeyd olunub ki, təcrübəyə əsasən robot texnologiyasından istifadə gündəlik məktəb təcrübəsinə innovasiya və yaradıcılıq gətirir. Şagirdlərin konstrukturlar ilə qarşılaşlı fealiyyəti yalnız fiziki fealiyyətlə məhdudlaşmur, həm də rəqəmsal texnologiyalardan istifadə ilə ənənəvi tədris metodlarından kenara çıxır. Bu cür dərslərdə şagirdlər qarar vermek, öz seçimləri üzərində düşünmək imkanı qazanır və həmyaşşular ilə komanda şəklində işləyerek ən yaxşı nəticələri əldə etmek qabiliyyətlərini inkişaf etdirirlər.

Elm və texnologiyalara olan maraqlı artırmaq və təhsil robotlарından istifadə edərək yaradıcı, orijinal düşüncə bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədi ilə şagirdlər üçün beynəlxalq yarışlarda iştirak imkanları yaradılır. Cari ildə Təhsil Nazirliyi, ADA Universiteti və "Mars Academy" şirkətinin birgə təşkilatçılığı ilə məktəblilər arasında "First Lego League (FLL) Azerbaijan" mühəndislik və robototexnika yarışına start verilib. Yarışda iştirak etmək üçün ölkə üzrə 31 məktəbin komandası qeydiyyatdan keçir.

Hər il dünyanın 98 ölkəsindən yarım milyon məktəblinin qatıldığı FLL yarışmasına Azərbaycan ilk dəfə 2017-2018-ci tədris ilində qoşulub.

Yarışın yerli turnirində qalib gölən komanda Azərbaycanı Estoniyada keçirilən beynəlxalq yarışda uğurla təmsil edib.

Qeyd edək ki, cari ildə FLL mühəndislik və robototexnika yarışında iştirak etmək üçün qeydiyyat 2018-ci ilin oktyabrın 22-dən başlayıb və noyabrın 15-dək davam edib. Yarışın yerli turnir və mükafatlandırma mərasimini aprel ayının 6-da baş tutacağı planlaşdırılır.

Məktəbdə "breyn-rinq"

Bakı şəhəri 175 nömrəli tam orta məktəbdə 6-ci siniflər arasında fiziqa fənni üzrə "breyn-rinq" keçirilib. Tədbir məktəbin müəllimi, fiziqa üzrə fəlsəfə doktoru Leman Hüseynli tərəfindən təşkil olunub. Yarıda şagirdlər komandalarara ayrırlaraq 3 turda mübarizə aparıblar. İlk mərhələdə suallar aparıcılar tərəfindən təqdim olunub. İkinci mərhələdə hər komanda üzrə çıxışlar olub, üçüncü mərhələdə isə komandalar bir-birlərinə suallar verib, düz cavab verənlər hədiyyələr təqdim ediblər.

Turlar arasında, müəllimlər heyeti qız-

GÇH rəhbərləri və şagirdlərlə görüşlər keçirilib

Paytaxtın ümumi təhsil müəssisələrinin Gənclərin çağırışaq-dərki hazırlığı (GÇH) rəhbərləri və XI sinif şagirdləri ilə görüşlər keçirilib.

Görüşlərin əsas məqsədi GÇH rəhbərlərinin bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək, onları vəzifə öhdəlikləri ilə bağlı maarifləndirmək, məktəblilərlə ixtisas seçimi istiqamətində müzakirələr aparmaq, yeniyetmə və gənclərin və-

tənəvvərlik tərbiyə işinin keyfiyyətini yüksəltməkdən ibarətdir.

Tədbirlərdə çıxış edənlər GÇH rəhbərlərinə məktəblilərdə herbi vətenəvvərlik hissələrinin gücləndirilməsi məqsədilə telimlərin təskili və maarifləndirici-profilaktik tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar müvafiq tövsiyələr veriblər. Həmçinin şagirdləri maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

"Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin komandası ölkə birincisi olub

Gənclər arasında keçirilən boks üzrə Azərbaycan birinciliyinə yekun vurulub. 10 çəki dərəcəsində təşkil olunan yarışlarda respublikanın şəhər və rayonlarından 35 komanda olmaqla 150 nəfər yaxın idmançı mübarizə aparıb.

Birincilikdə bütün çəki dərəcələrində təmsil olunan "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin yığma komandası 2 qızıl, 3 gümüş və 3 bürünc medal qazanaraq komanda hesabında birinci yerdə layiq görürlər.

"AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ"

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor

Nurəddin Heydərov

538-21-66

Mühasibatlıq

539-67-74

Reklam və elanlar

539-20-77 (tel/faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet "Azərbaycan müəllimi"nin kompüter mərkəzində yığılın və "Azərbaycan" nəşriyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümlə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 5 sayılı "Mətbuat şöbəsi"

Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881

M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944

S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

"Azərbaycan müəllimi" qəzeti redaksiyası

Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350

VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 7289, Sifariş 687

Məsul növbətçi: N.Rəhimov

Etibarsız sayılır

Daşkəsən rayon Qazaxyoqlular kənd tam orta məktəbin 1995-ci ildə bitirmiş Allahverdiyeva Fatma Tofiq qızına verilmiş 20 nömrəli attestat ovazı arayış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İmişli rayon Əliyətməzli kənd tam orta məktəbin 2008-ci ildə bitirmiş Usubov Turad Nadir oğluna verilmiş B-569130 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İsmayıllı rayon Qalınçaq kənd tam orta məktəbin 2007-ci ildə bitirmiş Ağamaliev Tural Elxan oğluna verilmiş B-471721 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Çıldırırm adına Azərbaycan Politexnik İnstitutu tərəfindən 1990-ci ildə Ağayev Aqil Sehyəddin oğluna verilmiş HB-016192 nömrəli fərqlənmə diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Texniki Kolleci tərəfindən 2000-ci ildə Hüseyinov Mircələ Mirəli oğluna verilmiş AB-II-059981 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 10 nömrəli tam orta məktəbi 2006-ci ildə bitirmiş Hüseyinova Ziber Rasim qızına verilmiş A-248419 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 135 nömrəli tam orta məktəbi 2018-ci ildə bitirmiş Quluzadə Vüsal Arif oğluna verilmiş E-135641 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəlilabad şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Əliyev Amid Tofiq oğluna verilmiş B-647273 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbi 2002-ci ildə bitirmiş Həsənov Şəhən Akif oğluna verilmiş B-550985 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 95 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Muradova Aysel Bəxtiyar qızına verilmiş AN-136516 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba rayon Qəçrəş kənd tam orta məktəbin 2006-ci ildə bitirmiş Xəlilova Əfsanə Vidadi qızına verilmiş B-311696 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Göygöl şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Kazimova Samirə Vahid qızına verilmiş B-129697 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağsu şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 1987-ci ildə bitirmiş Mustafayev Fizuli Əziz oğluna verilmiş AK-411601 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki Tibb Məktəbi tərəfindən 2007-ci ildə Çubaçova Havva Məmməd qızına verilmiş BB-II-047000 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Xarici Dillər Təmayüllü Gimnaziyanı 2013-cü ildə bitirmiş İbadova Əfsanə Mehman qızına verilmiş A-210527 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan İnşaat Mühəndisliyi Universiteti tərəfindən 1998-ci ildə Yadigarov Kamran Eyvaz oğluna verilmiş A-022109 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ADNSU-nun nəzdində Bakı Neft Energetika Kolleci tərəfindən 2017-ci ildə Seyidov Mürəmməd Mirdaməd oğluna verilmiş B-006168 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2015-ci ildə Mürsəlli Bayram Rasim tərəfindən 2015-ci ildə Mürsəlli Bayram Rasim

oğluna verilmiş A-055176 nömrəli bakalavr diplomu və eləvəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 265 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2013-cü ildə bitirmiş Hüseynova Ülkə Fəxreddin qızına verilmiş A-281334 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Odlar Yurdı Universiteti tərəfindən 2013-cü ildə Cəlilov Kənan Umid oğluna verilmiş B-266967 nömrəli bakalavr diplому və eləvəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 61 nömrəli tam orta məktəbi 2000-ci ildə bitirmiş Əliyeva Şəhla Oqtay qızına verilmiş A-486240 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şamaxı şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbi 1992-ci ildə bitirmiş Hacıyeva (Məmişova) Kəmalə Ağaməmməd qızına verilmiş A-268626 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şamaxı rayon Bağrılı kənd tam orta məktəbin 2014-cü ildə bitirmiş Sayılı Qütdəsər Hikmət oğluna verilmiş A-325954 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Həvzəvə kənd tam orta məktəbin IX sinfini 1997-ci ildə bitirmiş Dəmirov Nəcəmdin Rüstəm oğluna verilmiş B-044467 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağcabədi rayon Kəhrizli kənd tam orta məktəbin 2006-ci ildə bitirmiş Quliyeva Nigar Sabir qızına verilmiş B-282748 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bərdə rayon Yeni Daşkənd kənd tam orta məktəbin 2010-cu ildə bitirmiş Süleymanova Gülən Elbər qızına verilmiş B-706924 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Texniki Universiteti tərəfindən 2007-ci ildə Əhmədov (Əhmədzadə) Anar Əsgər oğluna verilmiş B-093906 nömrəli bakalavr diplому itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Sağlaser kənd tam orta məktəbin 2015-ci ildə bitirmiş Talibzadə Mirismayı Camal oğluna verilmiş A-469803 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad rayon Əhmədabad kənd tam orta məktəbinin IX sinfini 2002-ci ildə bitirmiş Qənbərəvə (Səlimova) Billurə Telman qızına verilmiş A-430491 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

</div

İnsan kimi rəsm çəkə biləcək ilk robot-rəssam

Yusif ƏLİYEV

Britaniyanın “Engineered Arts” şirkəti Ai-Da adlı robot-rəssam hazırlanıb. Robot-humanoид sünü intellekt sayesində sifətin cizgilerini tanıdır ve insanların rəsmini çəkir.

Müsəris incəsənət üzrə ekspert Eyden Mellerin sözloruna görə, Ai-Da insan kimi rəsm çəkə biləcək ilk robot-rəssamdır. O, hələ ki, karadaşın köməyi ilə eskizlər çəkir, lakin göləcəkdə boyalar dan istifadə edərək rəsm əsəri yarada biləcək.

İstehsalçılar bildiriblər ki, robot “RoboThespian” kimi bədənə malik olacaq. O, fəal hərəkət edə, həmçinin dənişə və suallara cavab verə biləcək.

www.robo-hunter.com saytının məlumatına əsasən, Ai-Da-nın hər iki gözüne kameralar quraşdırılıb ki, bu da robota kompüter görməsinin köməyi ilə sifətin cizgilerini təməməyə və emosiyaları canlandırmaya imkan verir. Bundan başqa, Ai-Da göz təməsi qura və insanın yerdeyişmələrini izleyə bilir. Robota çox yaxınlaşdıqda Ai-Da geri çökilər, gözlerini qırpmaya başlayır.

Ai-Danın başı “Engineered Arts” şirkətinin “Mesmer” adlı robotunun başına bənzər yaradılacaq. Robot-rəssam qara saçlı, qarışlı xarici görünüş tipinə malik olacaq, onun dişləri və diş atı 3D-printerda çap ediləcək.

Ai-Da may ayında Oksford Universitetində öz sərgisini təqdim edəcək, onun eskizləri isə noyabrda Londonda nümayiş etdiriləcək.

Alımlar “ağılı” stetoskop yaradıblar

Hər il dünyada milyonlarla insan pnevmoniya xəstəliyindən dünyasını dəyişir. Statistikaya görə, 5 yaşından uşaqlar arasında ölüm hallarının taxminən 16 faizi pnevmoniya ilə bağlıdır. Bu göstərici söyügedən xəstəliyə diaqnoz qoymağa imkan verən yüksəkxitəslisi mütexəssis və rentgen aparatlarının çatışmazlığı müşahidə olunan ölkələrdə xüsusilə yüksəkdir.

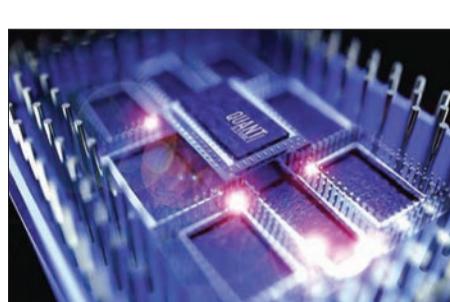
www.hightech.fm saytının məlumatına görə, Con Hopkins Universitetinin alımları bu problemi aradan qaldırmaya cəhd göstəriblər. Onlar tərfindən yaradılmış “ağılı” stetoskop yalnız həkimlərin işini asanlaşdırmaçacaq, həm də həkim olmadığı şəraitdə müstəqil şəkildə xəstəliyi aşkar etməyə imkan verəcək.

Innovativ qurğu ənənəvi analoqlardan iki funksiya ilə fərqlənir. Birinci funksiya səsin azaldılmasıdır. Yeni stetoskopa integrasiya edilmiş alqoritmlər ürək döyüntüsü və kənar səsleri aşkar edərək, onların səsini azaldır ki, həkim pasiyentin nəfəsini daha yaxşı eşidə bilsin.

İkinci funksiya həkim olmadığı şəraitdə qurğu tərfindən diaqnozun qoyulmasına. Cihaz ağciyərdəki səsleri müstəqil təhlil edərək pnevmoniya xəstəliyinin mövcudluğunu 87 faiz dəqiqliklə müyyənləşdirmək qabiliyyətinə malikdir.

Yeni kvant kompüteri hazırlanacaq

“IBM Research” şirkətinin nümayəndəsi doktor Valter Ris kvant kompüterinin yeni prototipi hesab edildən “IBM Q Network” şəbəkəsində ticari sifarişlər üçün hazırlanmış “IBM Q System One” modelinin tətbiqinin nəzərdə tutulduğunu bildirib.

Onun sözlerine görə, bu kimi kompüterlər kataliz və molekulalarası qarşılıqlı təsir mexanizmlərini hesablamak üçün “Exxon-Mobil” neft şirkəti tərfindən istifadə olunacaq. Bu hesablamaları fərdi kompüterlər etmək imkanına malik deyil.

Bundan əlavə, Avropa Nüvə Tədqiqat Təşkilatı (CERN) yəniliyi Büyük Adron Kollayderindəki təcrübələrdə hadisələrin hissəciklərə təsnifatı üçün istifadə etməyi planlaşdırır.

www.iz.ru saytının məlumatına əsasən, yaxın göləcəkdə kvant kompüterlərinin fərdi kompüter kimi istifadə olunması gözlənləndir. Bu kimi superkompüterlərə “bulud” vasitəsilə çıxış uzaqdan təmin olunmağa davam edəcək.

Kvant kompüterləri kvant texnologiyalarının hesablanması üçün nəzərdə tutulub. Fərdi kompüterlərdə informasiya bitlərə, kvant kompüterlərində isə kubitlərdə saxlanılır. Bunun sayesində superkompüterlər fərdi kompüterlərdə hesablanması min illər tələb olunan sualları daha tez cavablandırırlar. Bu kompüterlər onkoloji xəstəlikləri erkən dövrdə aşkar etməyə, mükəmməl sünü intellekt yaratmağa və istənilən kodu qırmagə imkan verir.

Rusiya regionlarında yeni məktəblərin yaradılmasına başlanılıb. Layihənin təşəbbüskarları Rusyanın Maarif Nazırılığı və Elmlər Akademiyasıdır. “Uçitelskaya qəzətə”nın məlumatına əsasən, layihə barədə maarif naziri Olga Vasiljeva və Rusiya Elmlər Akademiyasının (REA) prezidenti Aleksandr Sergeyev “İnvestisiya Forumu - 2019” çərçivəsində keçirilən forumda məlumat veriblər. Ən yaxşı ümumtəhsil müəssisələrinin bazasında yaradılacaq məktəblər elmi institutların himayəsi altında işləyəcək. Nazir Olga Vasiljeva bəhs olunan məktəblərin ölkənin ən yaxşı top 500 və top-200 kənd məktəbləri arasından seçildiyini deyib.

Rusiyada yeni məktəblər yaradılır

Dərsləri alımlar keçəcək

Oruc MUSTAFAYEV

“Biz həqiqətən ciddi narahatlıq keçiririk, ən yaxın illərdə gənc, motivasiyalı, yaradıcı, güclü uşaqların elmə aximini təmin etməyə məcburuy. Ölkə qarşısında qoyulmuş hədəfə yalnız iqtisadiyyatımızı elmi innovasiya rəsədinə çıxarmaqla çata bilerik. Buna görə biz dayaq məktəblərinin yaradılması vasitəsilə görüləcək tədbirləri müəyyən etməyə çalışıq ki, genetik olaraq elmə meyilli

olan istedadlı uşaqlar başqa sahələrə getməsinər”, - deyə Rusiya Elmlər Akademiyasının prezidenti Aleksandr Sergeyev bildirib. Bütövlükədə pilot layihədə 32 regiondan 110 məktəb iştirak edəcək. Maarif Nazırılığı qeyd edir ki, “eksperimental programın iştirakçı heyəti elmi institutların, iki federal və milli tədqiqat universitetlərinin yaxınlığı nəzərə alınmaqla REA -nın nümayəndələri tərəfindən formalasdırılıb”.

Maarif naziri Olga Vasiljeva layihənin reallaşdırılmasında rəhbərlik etdiyi nazırılıyın üzərinə

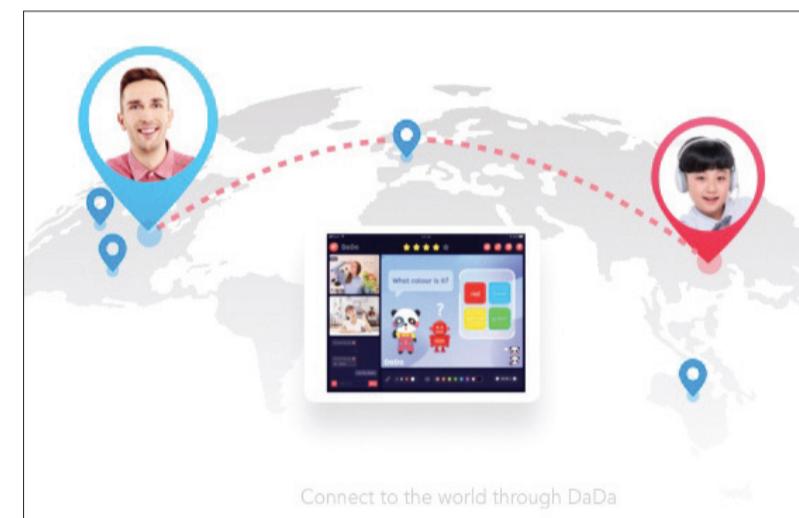
düşən vəzifələrdən dənişib. “Biz layihədə öz köməyimizi, birincisi, normativ-hüquqi aktların yaradılmasında görürük. Bələdiyyə məktəblərinin regionların tabeçiliyinə ötürülməsi səda məsələ deyil, amma həll edilə bilər. Amma hansı məktəblər seçmək - Akademiyanın məsəlesidir. Akademiyanın bunu etmək üçün lazım olan bütün imkanları var. Və on vacibi, akademiyanın üzvləri və kafedralın əməkdaşları bizim uşaqlarla işləyə, uşaqlar da öz növbəsində REA-nın elmi aletlər dəstindən istifadə edə biləcəklər. Amma qeyd etməliyim ki, bu, bahalı layihədir. Pulun yarısı federal büdcədən, yarısı biznesin hesabına ödənilir”, - deyə Olga Vasiljeva bildirib.

Daqıq məktəblərin inkişafının əsas istiqaməti ölkənin aparıcı alımlarının təhsil prosesində iştirakçı yolu ilə təhsilin keyfiyyətinin artırılması, elmi-praktik konfransların təşkili, gənc alımların elm və təhsil müəssisələrinə axınıni təmin etməkdir.

İngilis dilinin öyrənilməsi üçün 255 milyon dollar

Çinin ingilis dilinin öyrənilməsi üzrə “DaDa” startapi özəl “Warburg Pincus” investisiya firmasından 255 milyon dollar alıb. “DaDa” 4-16 yaşlı uşaqların ingilis dilini bu dilin daşıyıcılarının köməyi ilə öyrəndiyi virtual sınıflar sistemidir. Bu platformdan Çin, Yaponiya, Tayvan, Cənubi Koreya məktəbliləri fəal şəkildə istifadə edirlər.

“Crunchbase”nın məlumatına görə, bu gün “DaDa” şirkəti müxtəlif investorlardan 860 milyon dollardan çox vəsait colb edə bilib. Ingilis dilinin öyrənilməsi üçün Çin platformları sü-

Connect to the world through DaDa

Universitetlərin sosial şəbəkələrdə fəallığı

Rusiya ali məktəblərinin reytinqi tərtib olunub

Rusiyada ölkənin ali təhsil müəssisələrinin sosial şəbəkələrdə fəallığına dair aparılmış reytinqin nəticələri açıqlanıb. “Sosial şəbəkələrdə ali məktəblərin kommunikasiya fəallığına dair reytinq” in tərtibçiləri istifadə olunmuş metodologiya və tədqiqatın nəticələri baremə məlumat veriblər. Tərtibçilər qeyd ediblər ki, tədqiqatda ölkənin 21 ali məktəbi iştirak edib. Bütün ali məktəblər Rusiyasının aparıcı universitetlərinin dünya elmtəhsil məkanında rəqəbat qabiliyətliliyinin artırılması üzrə “5-100” layihəsinin iştirakçılarından.

Başlıca meyarlardan biri kimi auditoriyanın əhatə dairəsi, yəni tələbərinin sayının sosial şəbəkələrdə ali məktəbin akkauntlarının abunəçilərinin sayına olan nisbəti əsas qiyəmtəndirdirmə kriteriyası kimi götürülüb. Məlum olub ki, bəzi ali məktəblər şəbəkələrdə çox sayıda postlar yerləşdirir və hətta onlardan yalnız birinə cami bir ədəd “bəyənmə” və ya şəhər olsalar, onlar məhz saylara görə rəqiblərini keçə bilərlər. Beləliklə də postlardan çox, məlumatın insanlar tərəfindən feal şəkildə yayılması və onların tanışlarla müzakirə edilməsi daha əhəmiyyətli hesab olunub.

Bundan başqa, məlum olub ki, hər ali məktəb şəbəkə həyatının təşkilinə yanaşmadə öz unikal xüsusiyyətlərinə malikdir. Məsələn, tədqiqatlar Rusiya Xalqlar Dostluğu Universitetinin Feysbukun ən çoxsaylı və feal ingilisdilli auditoriyaya malik, Ural Federal Universitetin əcnəbi abunəçilərlə işi yaxşılaşdırmaçacaq. Moskva Fizika Texnika İnstitutu tələbə loyallığına görə lider olması ilə seçilib. Daha az tələbə kontingentinə malik olan Baltik Federal Universiteti isə daha çox postların və şəhərlərin sayına görə fərqlənib.

Fransada ali təhsil əcnəbilər üçün 10 dəfə bahalaşdı

Qeyri-Avropa ölkələrindən Fransa ya ali təhsil almağa gələn tələbələr üçün təhsil haqlarının artırılması barədə hökumətin bayanatı açıq səmada ildirim effekti yaradıb. “euronews”un məlumatına əsasən, növbəti ildən artım 10 dəfədən artıq olacaq.

Bu qərar artıq Fransada təhsillərini davam etdirənlərə aid deyil. Növbəti ildən qeyri-Avropa ölkələrindən bakalavriat pilləsində oxuyan tələbələr, demək olar ki, 170 avro əvvəzinə 2800 avro, yəni 16 dəfə artıq təhsil haqqı ödəməli olacaqlar. Əvvəllər magistratura və ya aspirantura təhsili tələbəyə müvafiq olaraq 240 və 380 avroya başa gəlirdi, indi ümumi olacaq - 3770 avro. Lakin, bəzi universitetlər hökumətin bu qərarının əksinə getməyə qərar verib. Təxminən 20 ali məktəb (onların arasında Paris-Sakle, Lion-2, Renn-2 və Ruan kimi universitetlər də var) bildirib ki, qeyri-Avropa ölkələrindən olan tələbələr üçün təhsil haqlarını qaldırmayacaqlar. Hökumət təkid edir ki, yeni qanun daha çox əcnəbi tələbəni Fransada təhsilə cəlb edəcək. Bunun üçün hökumət yeni təqəüdlər ayırmayı və bürokratik prosedurları sadələşdirməyi planlaşdırır.